

**Samtykke til samleje  
i en digital tidsalder**



Anna Ladekarl Christiansen  
Studienummer: 20163451

# Titelblad

**Dansk titel:** Samtykke til samleje i en digital tidsalder

**Engelsk titel:** Consent to intercourse in a digital age

**Forfatter:** Anna Ladekarl Christiansen

**Studieretning:** Jura

**Semester:** 10. semester

**Universitet:** Aalborg Universitet

**Fagområde:** Strafferet

**Vejleder:** Lene Wachter Lentz

**Dato for aflevering:** 19. maj 2021

**Antal anslag:** 129.098 anslag

# Abstract

The purpose of this thesis is to examine the possibility of giving a digital consent to intercourse, in relation to the recast of the Danish code of penal law paragraph 216. Furthermore, this thesis is intended to examine, whether prior contact between the victim and the rapist, through a digital platform, can state a consent to sexual relations.

By the recast of the Danish rape provision, which became effective on the 1<sup>st</sup> of January 2021, a requirement of consent was inserted by law. This induces, that a person who has intercourse without consent, can be punished by the Danish court of law.

A statistic shows, that approximately 14,5 % of all reports of rape, the contact between the victim and the rapist have been established online through digital dating services. At the same time, a statistic shows, that more than 13 % of the Danish population is a registered user on a dating service. These statistics reflects the digitization, which the present-day society is experiencing. For this reason, this thesis will be based on the digital age, where the meeting between the victim and the rapist has been established through dating services.

The analysis will determine what the term 'consent' in a sexual context includes. Additionally, the analysis will examine, whether the usage of the app 'iConsent' is in accordance with the conditions of a valid submitted consent, which can be concluded from the Danish code of penal law paragraph 216. The analysis will include preparatory work for the legislation of the rape provision, as well as relevant case law, to clarify whether the use of a digital consent is in accordance with the current rape legislation.

The study concludes, that it is the courts assessment whether it is possible to give a digital consent to intercourse. It will depend on a concrete evaluation, if the app 'iConsent' can be admissible as evidence in a court of law. Alongside it is the courts concrete assessment, whether prior contact between the victim and rapist can be taken into consideration of whether a consent has been given in a specific situation.

# Indholdsfortegnelse

|  |           |
|--|-----------|
| <b>1. Indledning</b> .....   | <b>1</b>  |
| <b>2. Problemformulering</b> .....   | <b>2</b>  |
| <b>3. Afgrænsning</b> .....  | <b>2</b>  |
| <b>4. Metode og specialets opbygning</b> .....   | <b>4</b>  |
| 4.1. Metode og kildeovervejelser.....  | 4         |
| 4.2. Specialets opbygning .....  | 5         |
| <b>5. Voldtægt efter straffelovens § 216</b> .....                                       | <b>6</b>  |
| 5.1. Voldtægtsbestemmelsen i et historisk perspektiv .....                               | 6         |
| 5.2. Straffelovens § 216, stk. 1.....  | 8         |
| 5.2.1. Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning ..... | 9         |
| 5.2.2. Indledende om straffelovens § 216 .....   | 10        |
| 5.2.3. Fuldbyrkelse.....   | 10        |
| 5.2.4. Tilregnelser.....   | 12        |
| 5.2.4.1. Forsætsgrader .....   | 12        |
| 5.2.5. Bevisbyrde .....  | 13        |
| <b>6. Samtykke</b> .....   | <b>14</b> |
| 6.1. Objektiv straffrihedsgrund .....  | 15        |
| 6.2. Definitionen af samtykke .....  | 16        |
| 6.2.1. Samtykkeformer.....   | 16        |
| 6.2.1.1. Udtrykkeligt samtykke.....  | 16        |
| 6.2.1.2. Stiltiende samtykke.....  | 17        |
| 6.2.1.3. Hypotetisk samtykke.....  | 17        |
| 6.2.2. Generelle betingelser for afgivelse af samtykke.....                              | 18        |
| 6.2.2.1. Frivillighed.....   | 18        |
| 6.2.2.2. Habilitet.....  | 19        |
| 6.2.2.3. Tidspunktet for afgivelse af samtykke .....                                     | 19        |
| 6.2.2.4. Form.....   | 20        |
| 6.2.3. Rækkevidden af samtykket.....   | 20        |

|   |           |
|---|-----------|
| 6.2.3.1. Betinget samtykke.....   | 21        |
| 6.3. Betingelser for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216..... | 21        |
| 6.3.1. Frivillighed.....  | 22        |
| 6.3.2. Habilitet.....   | 22        |
| 6.3.3. Tidspunktet for afgivelse af samtykke.....                         | 22        |
| 6.3.4. Form.....  | 23        |
| 6.3.5. Rækkevidden af samtykket.....                                      | 23        |
| 6.4. Delkonklusion.....   | 24        |
| <b>7. iConsent .....</b>  | <b>24</b> |
| 7.1. Vilkår for samtykke .....  | 25        |
| 7.1.1. Hvad betyder samtykke til samleje? .....                           | 25        |
| 7.1.2. Ansvarsfraskrivelse.....   | 26        |
| 7.2. iConsent sammenholdt med straffelovens § 216, stk. 1.....            | 26        |
| 7.2.1. Frivillighed.....  | 27        |
| 7.2.2. Habilitet.....   | 27        |
| 7.2.3. Tidspunktet for afgivelse af samtykke.....                         | 28        |
| 7.2.4. Form.....  | 29        |
| 7.2.5. Rækkevidden af samtykket.....                                      | 29        |
| 7.3. Delkonklusion.....   | 29        |
| <b>8. Retspraksis .....</b>   | <b>30</b> |
| 8.1. Frifindelse .....  | 30        |
| 8.1.1. København byrets dom af 13. oktober 2017.....                      | 31        |
| 8.1.1.1. Sagens faktum.....   | 31        |
| 8.1.1.2. Samtykke til samleje.....  | 32        |
| 8.1.1.3. Delkonklusion.....   | 35        |
| 8.2. Domfældelse .....  | 36        |
| 8.2.1. København byrets dom af 5. april 2018.....                         | 36        |
| 8.2.1.1. Sagens faktum.....   | 37        |
| 8.2.1.2. Østre Landsrets dom af 29. august 2018.....                      | 38        |
| 8.2.1.3. Samtykke til samleje.....  | 39        |
| 8.2.1.4. Delkonklusion.....   | 40        |
| 8.2.2. Hvidovre byrets dom af 16. august 2004.....                        | 41        |

|  |           |
|--|-----------|
| 8.2.2.1. Sagens faktum.....  | 41        |
| 8.2.2.2. Østre Landsrets dom af 25. oktober 2004.....                    | 43        |
| 8.2.2.3. Samtykke til samleje.....                                       | 43        |
| 8.2.2.4. Delkonklusion.....  | 45        |
| <b>9. Er digitalt samtykke til samleje løsningen?.....</b>               | <b>46</b> |
| 9.1. iConsent.....   | 46        |
| 9.1.1. Anvendelsen af iConsent som bevis.....                            | 46        |
| 9.1.1.1. Tilbagekaldelse af samtykke.....                                | 48        |
| 9.1.2. Misbrug af iConsent.....  | 50        |
| 9.2. Forudgående kontakt via datingtjenester.....                        | 51        |
| 9.2.1. Forsætskrav efter straffelovens § 216.....                        | 51        |
| 9.2.2. Tinders kriminalitetsforebyggende sikkerhedsforanstaltninger..... | 54        |
| 9.2.2.1. Sikkerhedsråd og sikkerhedsindberetning.....                    | 55        |
| 9.2.2.2. Verificering på Tinder.....                                     | 56        |
| <b>10. Konklusion.....</b>   | <b>58</b> |
| <b>11. Perspektivering.....</b>  | <b>60</b> |
| 11.1. Anvendelse af digitale platforme.....                              | 60        |
| 11.2. Seksualundervisning.....   | 61        |
| <b>12. Litteraturliste.....</b>  | <b>63</b> |
| 12.1. Lovforarbejder.....  | 63        |
| 12.1.1. Lovforslag.....  | 63        |
| 12.2. Retspraksis.....   | 63        |
| 12.3. Faglitteratur.....   | 64        |
| 12.3.1. Bøger.....   | 64        |
| 12.3.2. Artikler.....  | 65        |
| 12.3.3. Andet faglitteratur.....   | 65        |
| 12.4. Hjemmesider.....   | 65        |

# 1. Indledning

Voldtægt er en af de mest alvorlige lovovertrædelser, som er reguleret i dansk strafferet. Det Kriminalpræventive Råd oplyser, at politiet i 2019 modtog 1.094 anmeldelser om voldtægt og forsøg på voldtægt, mens der i 2019 faldt dom for voldtægt i 314 af tilfældene. Tallet for anmeldte voldtægter og forsøg på voldtægt steg i 2020 til 1.825 anmeldelser.<sup>1</sup>

Samfundet er i konstant udvikling, hvor digitalisering bliver en større del af befolkningens hverdag. Det er over en kort årrække blevet muligt at bestille alt fra mad, dagligvarer samt møde nye mennesker gennem internettet. I takt med samfundets digitale udvikling, ses et stigende brug af digitale datingtjenester og i 2020 havde mere end 13 % af den danske befolkning i alderen 16-74 år, en profil på en dating app eller dating hjemmeside.<sup>2</sup> Udbydere af datingtjenesterne gør det muligt med få klik eller 'swipes', at møde den eneste ene, en ny partner til et kortvarigt seksuelt møde eller noget helt tredje.

Mørketallet for voldtægt er stort, da mange overgreb ikke bliver anmeldt til politiet. Af denne grund er der de seneste år blevet sat fokus på voldtægt gennem landsdækkende kampagner fra Center for Voldtægtsofre. Deriblandt ses en kampagne fra 2017, hvor der blev sat fokus på tvivlsspørgsmålet om, hvorledes en given handling kunne karakteriseres som voldtægt med kampagnen 'Er du i tvivl?'. I 2021 blev kampagnen 'Sex? Kun med samtykke' offentliggjort i forbindelse med nyaffattelsen af straffelovens § 216, som med indsættelsen af begrebet 'samtykke' sætter fokus på, at samleje uden samtykke karakteriseres som en voldtægt.

En statistik fra Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb viser, at for omkring 14,5 % af anmeldte henvendelser til Center for Seksuelle Overgreb, er kontakten mellem gerningspersonen og forurettede etableret online via dating apps eller lignende.<sup>3</sup> Derfor vil dette speciale tage udgangspunkt i den digitale tidsalder, hvor mødet mellem den forurettede og gerningspersonen til en voldtægtsforbrydelse, sker på baggrund af forudgående kontakt på en datingtjeneste.

---

<sup>1</sup> <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt/>

<sup>2</sup> <https://www.statistikbanken.dk/BEBRIT09>

<sup>3</sup> <https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-seksuelle-overgreb/for-fagfolk/Documents/aarsstatistik-cso-2020.pdf>

## 2. Problemformulering

Formålet med dette speciale er at belyse retsstillingen vedrørende muligheden for at afgive et digitalt samtykke, i relation til nyaffattelsen af straffelovens § 216 og det indsatte krav om samtykke. Dette leder til følgende problemformulering:

*Hvilken betydning kan et digitalt samtykke til samleje tillægges i relation til straffelovens § 216, stk. 1, og kan forudgående kontakt via en digital dating platform statuere et samtykke?*

## 3. Afgrænsning

Denne fremstilling omhandler samtykke til voldtægt i en digital kontekst. Herunder vil fremstillingen ligge vægt på samtykkebegrebet, samt muligheden for at afgive et digitalt samtykke.

Fremstillingen afgrænses til at omfatte dansk ret. Med nyaffattelsen af straffelovens § 216, som trådte i kraft den 1. januar 2021, blev der ved lov indsat et krav om samtykke til samleje. Denne fremstilling vil herved undersøge dansk rets kriminalisering af voldtægt i en digital kontekst, og vil af denne grund afgrænses fra at inddrage voldtægtsbestemmelser til sammenligning fra nordisk, europæisk samt international ret.

Denne fremstillings fokus vil alene vedrøre den samtykkebaserede kriminalisering, i relation til den danske straffelovs voldtægtsbestemmelse, og vil herved afgrænse sig fra de øvrige seksualforbrydelser i straffelovens kapitel 24. Dog vil straffelovens § 222, stk. 1 inddrages i det omfang det findes relevant for fremstillingens undersøgelsesområde. Ved nærmere afgrænsning af specialets fokusområde, vil anvendelsen af voldtægtsbestemmelsen indskrænkes yderligere. Straffelovens § 216 indeholder 5 stykker, hvoraf denne fremstillings fokus alene vil vedrøre straffelovens § 216, stk. 1.

Retspraksis anvendt i fremstillingen er nøje udvalgt med fokus på et forudgående digitalt møde via en dating platform. Dette skyldes, at fremstillingens problemstilling omhandler samtykke til voldtægt i en digital kontekst, hvorfor problemstillingen særligt kommer til udtryk, når sagens parter har stiftet



bekendtskab online via en datingtjeneste. Det bemærkes i denne forbindelse, at der på specialets undersøgelsestidspunkt ikke er sket domfældelse efter straffelovens § 216, stk. 1 i sager, hvor parterne har haft forudgående kontakt på en datingtjeneste. Med specialets problemformulering, søger specialet dog at undersøge, hvorvidt forudgående kontakt via en datingtjeneste, kan statuere et samtykke. Af denne grund vil tre byretsdomme samt to ankedomme fra Østre Landsret, som er afsagt inden nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1, inddrages.

Fremstillingen afgrænses fra at omfatte voldtægtsbestemmelsens strafudmåling. Som følge af de mange forskelligartede forhold, som kan henføres under straffelovens § 216, stk. 1, er der tale om en stor variation i de idømte straffe for voldtægt. Strafudmålingen beror på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og det idømte strafniveau vil herved ikke have en praktisk betydning i forhold til denne fremstilling, som alene har til formål at belyse samtykkeproblematikken i relation til samfundets digitalisering. Fremstillingen vil dog, i det omfang det findes relevant for undersøgelsesområdet, inddrage elementer, der har medvirket som skærpende eller formidlende omstændigheder, i relation til domstolenes strafudmåling.

Det er anerkendt i den juridiske litteratur, at der findes forskellige former for voldtægt, herunder overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt og parvoldtægt. Voldtægtsformen har betydning for vurderingen af gerningspersonens strafansvar, herunder særligt strafudmålingen ud fra en vurdering af voldtægtsens karakter. Da voldtægtsformen relaterer sig til strafudmålingen, vil denne fremstilling afgrænses fra at omhandle de forskellige former for voldtægt.

Af hensyn til specialets omfang vil fremstillingen ikke indeholde en dybdegående gennemgang af baggrunden for nyaffattelsen af straffelovens § 216. Til grund for det fremsatte lovforslag om en ændring af voldtægtsbestemmelsens ordlyd findes betænkning nr. 1574 fra 2020, hvor Straffelovsrådet gennemgår fordele og ulemper ved henholdsvis en frivillighedsbaseret og en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Elementer fra nærværende betænkningen vil alene inddrages i det omfang, det findes relevant for denne fremstillings undersøgelsesområde.

## 4. Metode og specialets opbygning

### 4.1. Metode og kildeovervejelser

Til belysning af problemstillingen vedrørende det digitale samtykke, i relation til den nye samtykkebaseret voldtægtslovgivning, anvendes den retsdogmatiske metode. Den retsdogmatiske metode har til formål at analysere og beskrive gældende ret, hvilket er kendt i den juridiske terminologi som *de lege lata*.<sup>4</sup>

Denne fremstilling søger at udlede det digitale samtykkes virkning i forhold til den nye samtykkebaseret voldtægtslovgivning samt undersøge, hvorvidt forudgående kontakt via en online datingtjeneste kan statuere et samtykke. Til belysning af dette undersøgelsesområde anvendes retskilder, som efter nordisk tradition inddeles i fire retskildegrupper: Loven, retspraksis, sædvanen og forholdets natur.<sup>5</sup>

Den retsdogmatiske metodes anvendelse af retskilder vil tydeliggøres ved denne fremstillings inddragelse af straffeloven og forarbejder til straffeloven, herunder betænkninger og lovforslag. Forarbejder til lovgivningen inddrages, da dette udgør et vigtigt fortolkningsredskab til loven.

Foruden straffeloven inddrages retspraksis. Til undersøgelse af den gældende voldtægtslovgivnings samtykkebaseret kriminalisering, inddrages domme afsagt forinden bestemmelsens ikrafttrædelse. Dommene inddrages med henblik på at undersøge, hvorvidt den nye samtykkebaserede kriminalisering kan ses i association til tidligere afsagte domme, samt hvorvidt der er mulighed for at afgive samtykke til samleje ved forudgående kontakt på en digital datingtjeneste.

Ydermere vil den strafferetlige litteratur blive anvendt i et væsentligt omfang. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at retslitteratur ikke selvstændigt kan betragtes som en retskilde, men eftersom forskellige problemstillinger behandles i den strafferetlige litteratur, herunder samtykke som en generel problemstilling, vil den strafferetlige litteratur kunne bidrage til en forståelse af gældende ret.<sup>6</sup>

---

<sup>4</sup> Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori (2018), side 64

<sup>5</sup> Munk-Hansen, Den juridiske løsning – introduktion til juridisk metode (2017), side 15

<sup>6</sup> Højlund, Retssikkerhed og juridisk metode (2018), side 76

Afslutningsvist vil fremstillingens diskussion i et sporadisk omfang inkludere en retspolitisk overvejelse, hvilket er kendt i den juridiske terminologi som *de lege feranda*. Retspolitik har til formål at analysere en problemstilling, og anvise mulige løsninger ud fra forskellige hensynsafvejninger.<sup>7</sup> Denne retspolitiske overvejelse inddrages med henblik på at afveje de hensyn der skal tages i betragtning ved samtykkeproblematikker i voldtægtssager, herunder særligt hensynet til samfundets digitale udvikling. Denne retspolitiske overvejelse statuerer ikke en retspolitisk metodeanvendelse, men anvendes for at sætte den dogmatiske retsvidenskab på spidsen, i et konstant udviklende digitalt samfund.

## 4.2. Specialets opbygning

Specialet opdeles i fem dele. Specialets første del, herunder afsnit 1-4, indeholder en indledning til specialet. Den indledende del sætter rammerne for, hvad specialet vil indeholde, samt hvad specialet vil afgrænses fra at inddrage. I specialets indledende del vil valg af metode og kildeovervejelser endvidere blive præsenteret.

Specialets næste del, herunder afsnit 5 og 6 indeholder en beskrivelse og analyse af gældende ret vedrørende de strafferetlige begreber voldtægt og samtykke. Samtykkebegrebet i afsnit 6 er analyseret og fortolket med inddragelse af forarbejderne til straffelovens § 216, stk. 1.

Specialets afsnit 7 og 8 indeholder en beskrivelse og analyse af gældende ret, herunder ved en beskrivelse og analyse af app'en iConsent, som er en digital samtykkeløsning. Endvidere inddrages domspraksis afsagt inden ikrafttrædelsen af den nyaffattede voldtægtslovgivning, med henblik på at undersøge, hvorvidt forudgående kontakt via en digital datingtjeneste kan statuere et samtykke.

Specialets næste del, herunder afsnit 9, indeholder en diskussion vedrørende afgivelse af digitalt samtykke via app'en iConsent samt afgivelse af samtykke ved parternes forudgående kontakt via en datingtjeneste. Afsnittet analyserer og diskuterer problemstillinger ved fremstillingens undersøgelsesområde, og vil med inddragelsen af retspolitiske overvejelser, diskutere en række løsninger ud fra en hensynsafvejning.

---

<sup>7</sup> Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori (2018) side 74 f.

Afslutningsvist vil specialet afrundes med en konklusion, efterfulgt af en perspektivering i specialets afsnit 10 og 11. Perspektivering vil omfatte kampagnen 'Sex? Kun med samtykke' og borgerforslaget om ændring af den nuværende seksualundervisning, med henblik på at belyse, hvilke initiativer der er iværksat, for at øge bevidstheden for kravet om samtykke til samleje i et digitalt miljø.

## **5. Voldtægt efter straffelovens § 216**

### **5.1. Voldtægtsbestemmelsen i et historisk perspektiv**

Begrebet voldtægt henføres under de alvorligste seksuelle krænkelse i dansk strafferet. I takt med samfundets udvikling har straffelovens bestemmelse om voldtægt tilpasset sig, for at afspejle et nutidigt samfund. Dette afsnit vil indeholde en kort gennemgang af voldtægtsbestemmelsens forskellige udformninger i relation til udvalgte straffelovsændringer, som anses af særlig betydning for denne fremstillings undersøgelsesområde.

Voldtægt har siden 1866 været kriminaliseret ved lov, herunder i Almindelig borgerlig Straffelov af 10. februar 1866. Voldtægtsbestemmelsen i straffeloven var henført under kapitlet "Forbrydelser mod Sædeligheden", som særligt havde fokus på forbrydelser, som indebar en krænkelse af samfundsmoralen og ægteskabet. Kapitlet indeholdte kun i et begrænset omfang bestemmelser, der tilsigtede at beskytte den enkelte mod seksuelle overgreb<sup>8</sup>. Kriminaliseringen blev betinget af, at seksuel adfærd uden for ægteskabet blev anset som moralsk kritisabelt.<sup>9</sup>

Ved Borgerlig Straffelov af 15. april 1930, blev Almindelig borgerlig Straffelov af 10. februar 1866 afløst. Ved Borgerlig straffelov af 1930 blev grundbetragtningen om at beskytte samfundsmoralen og ægteskabets hellighed ændret, således at den strafferetlige beskyttelse af den enkelte mod seksuelle overgreb blev øget<sup>10</sup>. Voldtægtsbestemmelsen blev placeret under straffelovens kapitel 24 om "Forbrydelser mod Kønssædeligheden". Opdelingen og systematikken af kapitlet om seksuelle krænkelse havde tidligere haft krænkelse af ægteskabet forrest i kapitlet, mens bestemmelser der beskyttede den enkelte person mod seksuelle overgreb var placeret sidst i kapitlet i Almindelig borgerlig Straffelov af 10. februar 1866. Ved Borgerlig Straffelov af 1930 blev bestemmelserne som værnede den enkeltes

---

<sup>8</sup> Hurwitz, Kriminalret (1970), side 188 f.

<sup>9</sup> Waaben, Strafferettens specielle del (2014), side 69

<sup>10</sup> Hurwitz, Kriminalret (1970), side 190

beskyttelse mod seksuelle overgreb placeret forrest i kapitlet, mens forbrydelser omhandlende ægte-skabelige krænkelse blev flyttet til et særskilt kapitel om forbrydelser i familieforhold eller bortfaldt helt eller delvist.<sup>11</sup>

Ved en straffelovsændring den 9. juni 1967 blev voldtægtsbestemmelsen omformuleret, og ordlyden af bestemmelsen er velkendt i et nyere perspektiv. Voldtægtsbestemmelsen spændte sig over straffelovens §§ 216 og 217, som kriminaliserede, at den der tiltvinger sig samleje med en kvinde ved vold eller fremkaldelse af frygt for hendes eller hendes nærmestes liv, helbred eller velfærd, eller såfremt kvinden er i en tilstand i hvilken hun er ude af stand til at modsætte sig handlingen, eller ved ulovlig tvang tiltvinger sig samleje med en kvinde, straffes for voldtægt.

I forbindelse med en straffelovsændring den 27. maj 1981, blev voldtægtsbestemmelsen omformuleret for så vidt angår straffelovens § 216, til ligeledes at kriminalisere voldtægt opnået ved trussel om vold. Ved Straffelovsrådets betænkning om voldtægt, røveri og brandstiftelse af 1980, blev det vurderet af det nedsatte kommissorium, at lovteksten i forbindelse med lovændringen ikke skulle være til hinder for, at der skete en ligestilling mellem kønnene, således at seksualforbrydelserne også kunne begås af kvinder over for mænd.<sup>12</sup>

I 2013 skete et terminologisk skifte af overskriften til kapitel 24, på baggrund af Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser fra 2012. Kapitlets betegnelse blev ændret til ”Seksualforbrydelser”, som et led i en sproglig modernisering i straffelovsændringen af 12. juni 2013. Overskriften ”Seksualforbrydelser” ville i henhold til det nedsatte kommissorium understrege, at beskyttelsesinteressen i straffelovens kapitel 24 er den enkeltes seksuelle selvbestemmelse og integritet, frem for det tidligere fokus på beskyttelse af sædeligheden.<sup>13</sup>

Voldtægtsbestemmelsen i straffelovsændringen af 12. juni 2013 blev i henhold til straffelovens § 216 formuleret således, at den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, eller skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, straffes for voldtægt. Bestemmelsen indeholdte efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, en kriminalisering af samleje tiltvunget ved

---

<sup>11</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser (2012), side 87 f.

<sup>12</sup> Justitsministeriet, Betænkning over I. Forslag til ændring af borgerlig straffelov (voldtægt, røveri og brandstiftelse) (1980), side 853

<sup>13</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser (2012), side 29 og side 140 f.

vold eller trussel om vold, hvor voldsbegrebet både omfatter fysisk magtanvendelse i form af mekanisk tvang eller kompulsiv tvang. Efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2 er det strafbart af skaffe sig samleje ved tvang, herunder tvang som omfattes af straffelovens § 260. Endvidere omfatter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2 en kriminalisering af at skaffe sig samleje med en person, som befinder sig i en tilstand eller situation, hvor den pågældende person er ude af stand til at modsætte sig handlingen, eksempelvis som følge af bevidstløshed, stærk beruselse eller lignende.<sup>14</sup> Straffelovens § 216 omfattede en sammenfatning af tidligere reguleringers kriminalisering af voldtægt i straffelovens §§ 216 og 217.<sup>15</sup>

Hvor samleje i henhold til voldtægtsbestemmelsen i tidligere reguleringer af voldtægt alene omfattede vaginalt samleje, blev samlejebegrebet udvidet til at omfatte vaginalt såvel som analt samleje ved straffelovsændringen af 12. juni 2013.<sup>16</sup>

Ved lov om ændring af straffeloven af 29. december 2020 blev voldtægtsbestemmelsens ordlyd omformuleret. Straffelovsændringen trådte i kraft ved årsskiftet den 1. januar 2021. Straffelovsændringen blev på baggrund af Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse fra 2020 omformuleret, med henblik på i tilstrækkelig omfang, at afspejle den enkeltes seksuelle selvbestemmelsesret. Nyaffattelsen af straffelovens § 216 vil blive redegjort for i nedenstående afsnit.

## **5.2. Straffelovens § 216, stk. 1**

Som redegjort for ovenfor, blev straffelovens § 216 ved ændring af straffeloven den 29. december 2020 ændret ved sin ordlyd. Dette afsnit vil redegøre for voldtægtsbestemmelsens anvendelsesområde, bestemmelsens objektive og subjektive betingelser samt de bevismæssige problemer der ses ved voldtægtssager.

---

<sup>14</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 9 f.

<sup>15</sup> Waaben, Strafferettens specielle del (2014), side 72

<sup>16</sup> Ibid., side 67

### 5.2.1. Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning

Den 25. april 2019 anmodede Justitsministeriet Straffelovsrådet om at behandle et kommissorium om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse i straffeloven.<sup>17</sup> Straffelovsrådet havde til opgave at vurdere, hvorvidt den seneste reviderede og dagældende voldtægtsbestemmelse af straffelovsændringen fra 2013, i tilstrækkelig omfang afspejler, at enhver seksuel handling skal være gensidigt frivillig mellem de involverede parter. I relation hertil, anmodede Justitsministeriet Straffelovsrådet om at komme med konkrete forslag til en nyaffattelse af straffelovens § 216, under hensyn til betingelsen om frivillighed.<sup>18</sup>

Straffelovsrådet gennemgik alle afsagte domme om voldtægt i perioden fra den 1. juli 2016 til den 1. juli 2019. Efter gennemgangen af retspraksis fandt Straffelovsrådet, at den dagældende lovgivning førte til flere frifindende domme, som efter Straffelovsrådets opfattelse skyldtes, at den dagældende lovgivning kun dækker de tilfælde, hvor der foreligger ufrivillighed. I forbindelse hermed anførte Straffelovsrådet, at det afgørende for at ifalde en straf efter straffelovens § 216 ikke bør være hvorvidt der er anvendt et tvangsmiddel for opnåelsen af samleje, eller om den forurettede ikke har været i stand til at modsætte sig handlingen, men derimod om den seksuelle handling var frivillig for begge parter. Med denne vurdering fandt et enigt straffelovsråd, at straffelovens § 216 bør ændres, således at enhver form for ufrivillig seksuel handling bør straffes.<sup>19</sup>

For så vidt angår en nyaffattelse af bestemmelsen, delte Straffelovsrådet sig med et flertal på ti medlemmer, der vurderede, at voldtægtsbestemmelsen skulle baseres på frivillighed, mens et mindretal på et enkelt medlem anslog, at den nye voldtægtsbestemmelse skulle baseres på en betingelse om samtykke.<sup>20</sup> Straffelovsrådet bemærkede opsummerende efter fremsættelsen af flertallets og mindretallets forslag til nyaffattelsen af straffelovens § 216, at begreberne frivillighed og samtykke ikke har en klar definition eller afgrænsning i en strafferetlig kontekst. Straffelovsrådet bemærkede således, at det ville være en nødvendighed, uanset valg af terminologi, konkret at definere, hvad der skal forstås ved begreberne frivillighed og samtykke i en seksuel kontekst.<sup>21</sup>

---

<sup>17</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 8

<sup>18</sup> Ibid., side 10

<sup>19</sup> Ibid., side 12 f.

<sup>20</sup> Ibid., side 160

<sup>21</sup> Ibid., side 135

Ved forslag til lov om ændring af straffeloven, som blev fremsat den 11. november 2020, blev en nyaffattelse med et krav om samtykke til samleje fremsat af Justitsministeren. Forslaget til lovændringen blev vedtaget af Folketinget den 17. december 2020.

### **5.2.2. Indledende om straffelovens § 216**

*”For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri.”* Ud fra ordlyden af straffelovens voldtægtsbestemmelse, straffes den person, som har samleje med en person, der ikke har samtykket heri. Som redegjort for i afsnit 5.1., blev denne nyaffattelse af straffelovens § 216 indført ved den seneste ændring af straffeloven. Ændringen blev gennemført på baggrund af Straffelovsrådets betænkning nr. 1574 fra 2020, på trods af, at et flertal i Straffelovsrådet foreslog en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse.

Som gennemgået i fremstillingens afsnit 5.1., kriminaliserede den tidligere voldtægtsbestemmelse samleje opnået ved anvendelse af et tvangsmiddel. Sondringen i straffelovens § 216 blev således baseret på tvangsmidlernes art. Sidestillet med tvang er samleje, som opnås med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte handlingen.<sup>22</sup> Med den nye lovændring er der sket en udvidelse af anvendelsesområdet for voldtægtsbestemmelsen. Herved er det ikke et krav for anvendelsen af straffelovens § 216, at samlejet er opnået ved tvang, men alene, at der er sket samleje uden samtykke.<sup>23</sup> Det forudsættes i tilfælde af samleje som opnås ved tvang, at der ikke kan gives et gyldigt samtykke til samleje i de tilfælde, hvor samlejet tiltvinges ved vold, trussel om vold eller ved anden ulovlig tvang, samt i de tilfælde, hvor en person befinder sig i en situation eller tilstand, hvor vedkommende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.<sup>24</sup>

### **5.2.3. Fuldbyrkelse**

Før straffelovens § 216, stk. 1 finder anvendelse, forudsættes det, at samleje er opnået eller tilsigtet opnået, jf. straffelovens § 21. Som redegjort for i afsnit 5.1., medførte straffelovsændringen i 2013,

---

<sup>22</sup> Waaben, Strafferettens specielle del (2014), side 71 ff.

<sup>23</sup> Justitsministeriet, Forslag til lov om ændring af straffeloven (2020), side 3

<sup>24</sup> Ibid., side 7



at samlejebegrebet i relation til voldtægtsbestemmelsen blev udvidet til at omfatte både vaginalt samleje og analt samleje. Udvidelsen af begrebsforståelsen anses som værende kønsneutralt, således at bestemmelsen både omfatter heteroseksuelle forhold samt homoseksuelle forhold, hvorfor både kvinder og mænd antages at være bestemmelsens beskyttelsesobjekt.<sup>25</sup>

Afgrænsningen af straffelovens samlejebegreb er, af teoretiske såvel som praktiske grunde, vigtig at fastslå. Dette skyldes, at definitionen af samleje har betydning for, om der i det konkrete tilfælde foreligger en fuldbyrdet voldtægt.<sup>26</sup> I relation hertil skal der sondres mellem fuldbyrkelse ved vaginalt og analt samleje.

Fuldbyrnelsen af vaginalt samleje sker, når det mandlige kønslem indføres i kvindens skede. Ved straffelovsændringen i 2013, hvor samlejebegrebet i relation til voldtægtsbestemmelsen blev udvidet til ligeledes at omfatte analt samleje, blev det ikke behandlet, hvornår det anale samleje anses som fuldbyrdet. I disse tilfælde må det dog antages, at fuldbyrnelsen af et analt samleje sker ved indførslen af det mandlige kønslem i den forurettedes endetarmsåbning.<sup>27</sup>

Hvorvidt der ved den blotte indførsel af det mandlige kønslems i kvindens skede kan statueres fuldbyrdet samleje, er diskuteret i den strafferetlige litteratur. Særligt ses problemstillingen belyst af Hans Toft-Nielsen, Stephan Hurwitz og Bent Unmack Larsen. Problemstillingen ses belyst på baggrund af Borgerlig Straffelov af 15. april 1930, og tager sit afsæt i Stephan Hurwitz' udtalelse om, at samlejet alene kan anses som fuldbyrdet når "(...) samlejebevægelser har fundet sted."<sup>28</sup> Hans Toft-Nielsen afviger fra Hurwitz' krav til samlejebegrebet og anser det for tilstrækkeligt, at det mandlige kønslem indføres i kvindens ydre kønsdele<sup>29</sup>. Bent Unmack Larsens opfattelse kan imidlertid sidestilles med en almen sproglig og medicinsk forståelse af fuldbyrdelesbegrebet, hvoraf der skal være sket indførsel af det mandlige kønslem i kvindens skede, hvorfor samlejet anses for fuldbyrdet ved tilstedeværelsen af sæd i kvindens skede.<sup>30</sup> Diskussionen om samlejets fuldbyrkelse anses ikke for at have nogen praktisk betydning, men teoretisk set må diskussionen stadig anses som værende relevant, i forhold til muligheden for at straffe for forsøg på voldtægt efter straffelovens § 21, samt for at afgrænse voldtægtsbestemmelsen over for andre seksualforbrydelser.

---

<sup>25</sup> Nielsen, m.fl., Kommenteret Straffelov, speciel del (2017), side 358

<sup>26</sup> Toft-Nielsen, Om straffelovens samlejebegreb (1977), side 1

<sup>27</sup> Nielsen, m.fl., Kommenteret Straffelov, speciel del (2017), side 359

<sup>28</sup> Hurwitz, Den danske Kriminalret, Speciel Del (1995), side 191 f.

<sup>29</sup> Toft-Nielsen, Om straffelovens samlejebegreb (1977), side 2

<sup>30</sup> Larsen, Gerningsindhold og fuldbyrdelesmoment ved strfl. §§ 216-223 (1977), side 1 f.

## 5.2.4. Tilregnelser

Straffelovens § 216, stk. 1 kræver forsæt.<sup>31</sup> Det kræves således, at gerningspersonen har forsæt, til at opnå samleje med forurettede, vel vidende om, at den forurettede ikke har samtykket til samlejet. Det anses ikke som tilstrækkeligt, at gerningspersonen burde vide, at samlejet var gennemført uden samtykke.<sup>32</sup>

Tilregnelsen angår specifikt gerningstidspunktet, og vedrører af denne grund ikke omstændigheder, som ligger forud for voldtægten. Det skal således ikke indgå i forsætsbedømmelsen, hvilke eventuelle hændelser som gik forud for voldtægten, herunder om de involverede parter havde haft forudgående kontakt. Et typeeksempel på forudgående kontakt i den juridiske litteratur er den situation, hvor parterne har mødt hinanden i byen, danser tæt på et dansegulv, kysser eller lignende forud for voldtægten. Disse omstændigheder vil således ikke have betydning for gerningspersonens forsæt, da det afgørende er, om gerningspersonen har forsæt til samleje uden samtykke fra forurettede i gerningsøjeblikket.<sup>33</sup>

### 5.2.4.1. Forsætsgrader

Det er som redegjort for ovenfor vigtigt at fastlægge, hvorvidt gerningspersonen har haft forsæt på gerningstidspunktet, før det er muligt at straffe for voldtægt. Dette skyldes, at der efter straffelovens § 216, stk. 1 kræves forsæt. Forsætslæren udvider imidlertid forsætsbegrebet, da der i relation til læren om forsættet, er forskellige grader af forsæt.

Den højeste forsætsgrad, også defineret som direkte forsæt, anses som handlen med viden og vilje. Det direkte forsæt består herved i viden om, eller kendskab til, det pågældende gerningsmoment. Det karakteristiske ved et direkte forsæt er endvidere, at den pågældende gerningsperson har haft følgen indtræden til hensigt, herunder ved at følgen har været tilsigtet.<sup>34</sup>

---

<sup>31</sup> Waaben, Strafferettens specielle del (2014), side 68

<sup>32</sup> Justitsministeriet, Forslag til lov om ændring af straffeloven (2020), side 10

<sup>33</sup> Baumbach, Strafferet og menneskeret (2014), side 370 f.

<sup>34</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 171

Ydermere omfatter forsætslæren en grad af forsæt, som er kendt i den juridiske litteratur som sandsynlighedsforsættet. I dansk retspraksis er der dog sikkert grundlag for at fastslå, at et forsæt kan bestå i, at en gerningsperson har anset følgen indtræden for overvejende sandsynligt. Omfattet af sandsynlighedsforsættet er de tilfælde, hvor gerningspersonen har anset det for mere end sandsynligt, at et gerningsmoment er til stede, eller at en følge vil indtræde.<sup>35</sup>

Dolus eventualis er et begreb der anvendes om den mindste grad af forsæt. Dolus eventualis foreligger i to situationer, herunder som et hypotetisk forsæt og som en positiv indvilligelse. Hypotetisk forsæt foreligger i den situation, hvor en gerningsperson anser det som en mulighed, at den pågældende handling realiserer et gerningsindhold. Gerningspersonen vil i denne situation blive dømt for en forsætlig overtrædelse af en straffelovsbestemmelse med en antagelse om, at den pågældende ville have handlet på samme måde, selvom den pågældende var vidende om, at det mulige gerningsmoment ikke var indtrådt. Positiv indvilligelse er læren om, at en gerningsperson er vidende om et gerningsmoments mulige indtræden, men accepterer følgen heraf. Gerningspersonen vil i denne situation blive dømt for en forsætlig overtrædelse ud fra en antagelse om, at den pågældende havde anset gerningsmomentet som en mulig indtræden, hvoraf den pågældende accepterer den mulige indtræden og handler på trods heraf.<sup>36</sup>

### 5.2.5. Bevisbyrde

Det er Anklagemyndigheden der har til opgave at bevise, at der er sket en voldtægt. Herved er det altid Anklagemyndigheden, som har bevisbyrden, hvorfor Anklagemyndigheden har til opgave at løfte bevisbyrden. Anklagemyndigheden er underlagt et objektivtetsprincip, som anses for en af de vigtigste retssikkerhedsgarantier i dansk ret. Objektivtetsprincippet medfører, at Anklagemyndigheden skal påse, at strafskyldige drages til ansvar. Ligeledes foranlediger objektivtetsprincippet, at forfølgning af uskyldige ikke må finde sted, jf. retsplejelovens § 96, stk. 2.

I dansk ret finder uskyldsformodningen endvidere anvendelse. Uskyldsformodningen er ligeledes kendt under betegnelsen *in dubio pro reo*, hvor det forudsættes, at en person er uskyldig indtil det modsatte er bevist. I betænkning nr. 1574 fra 2020 udtalte Straffelovrådet: ”Det bemærkes, at en

---

<sup>35</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 172 f.

<sup>36</sup> Ibid., side 174

*samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse ikke ændrer på uskyldsformodningen, og at det fortsat er anklagemyndigheden, der har bevisbyrden for, at der er tale om voldtægt. (...). Kun hvis anklagemyndigheden har løftet denne bevisbyrde ud over enhver rimelig tvivl, kan tiltalte imod sin benægtelse dømmes for voldtægt.”<sup>37</sup>*

Bevisbyrden i voldtægtssager består i at bevise, at en voldtægt har fundet sted. Anklagemyndigheden skal således bevise, at gerningspersonen har haft forsæt til samleje med forurettede, at den forurettede ikke har samtykket i samlejet, samt at gerningspersonen havde forsæt til, at opnå samleje på trods af manglende samtykke fra forurettede.<sup>38</sup>

En voldtægtssag er en kompleks sag i retssystemet. Sagen vil ofte være bundet op på de involverede parter forklaringer, i manglen på fysiske beviser der kan fastlægge hændelsesforløbet. I praksis har dette en væsentlig betydning for Anklagemyndighedens mulighed for at løfte bevisbyrden, i de sager, hvor der foreligger modstridende forklaringer.<sup>39</sup> Vidnebeviset vil da veje tungt i disse typer af voldtægtssager, som ofte går under betegnelsen påstand-mod-påstand-sager.<sup>40</sup> I Straffelovsrådets betænkning nr. 1574 fra 2020 bemærkes det, at på trods af en nyaffattelse af straffelovens § 216, vil bevisbedømmelsen ”(...) fortsat i høj grad bero på en vurdering af troværdigheden af de afgivne forklaringer og dermed forsæt [vil] være bevismæssigt vanskelige.”<sup>41</sup>

## 6. Samtykke

Et krav om samtykke til samleje blev indsat i straffeloven ved lov om ændring af straffeloven den 29. december 2020, som redegjort for i afsnit 5.2. Kravet blev indsat i voldtægtsbestemmelsen for i tilstrækkelig grad at afspejle et nutidigt samfund, og herunder øge fokus på den enkeltes seksuelle selvbestemmelsesret. Straffeloven indeholder ikke en almindelig bestemmelse om samtykke<sup>42</sup>, og i praksis er der ikke enighed om, hvad begrebet samtykke dækker over.<sup>43</sup> Dette afsnit vil herved redegøre

---

<sup>37</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 171

<sup>38</sup> Rigsadvokaten, Seksualforbrydelser (2020), side 13

<sup>39</sup> Søberg, Troværdighedsbedømmelsen i voldtægtssager (2019), side 1

<sup>40</sup> Ibid., side 4

<sup>41</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 172

<sup>42</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 154

<sup>43</sup> Johansen, In: Søberg, Baumbach og Minke, Voldtægtssagen – Retssystemets akilleshæl (2021), side 45

for den almene forståelse af begrebet samtykke som beskrevet i den juridiske litteratur, samt begrebet samtykke i relation til voldtægtsbestemmelsen.

## 6.1. Objektiv straffrihedsgrund

Den, som samtykker, lider ingen uret; *volenti non fit injuria*. Dette latinske udtryk, som kan dateres tilbage til romerretten, har igennem tiden været anvendt som udgangspunktet for behandlingen af det strafferetlige samtykke.<sup>44</sup> Det er i den strafferetlige teori diskuteret, hvorvidt et samtykke kan henføres som en objektiv straffrihedsgrund, eller om samtykket skal fortolkes i lyset af det enkelte delikt.<sup>45</sup> I nyere tid placeres samtykket dog som en objektiv straffrihedsgrund<sup>46</sup>, hvorfor dette afsnit vil redegøre for samtykkets straffrihed under hensyn til ovenstående kategorisering.

En objektiv straffrihedsgrund er en betegnelse, der anvendes om en række lovfæstede samt ulovfæstede grunde til at undlade at straffe for en handling, der objektivt set findes omfattet af en straffelovsbestemmelse.<sup>47</sup> Det er ikke muligt at opstille generelle grundsætninger om samtykkets diskulperende virkning, men i henhold til afgrænsningen af samtykkes område, skal en vurdering af forbrydelsens beskyttelsesinteresse foretages.<sup>48,49</sup> Betegnelsen beskyttelsesinteresse dækker over, hvad eller hvem der beskyttes af en straffelovsbestemmelse.<sup>50</sup> Beskyttelsesinteressen er vigtig i forhold til, om det er muligt for den pågældende at give samtykke med diskulperende virkning. Herved skal det vurderes, om den konkrete gerningsbestemmelse beskytter det enkelte individs interesse, og om hvorvidt den pågældende der samtykker, er indehaver af den beskyttede interesse.<sup>51,52</sup>

Straffelovens § 216, stk. 1 indeholder, efter ordlyden af bestemmelsen, hjemmel til at et samtykke kan tillægges diskulperende virkning. Med andre ord udgør samtykket en del af voldtægtsbestemmelsens gerningsindhold. Beskyttelsesinteressen efter voldtægtsbestemmelsen er herved individets selvbestemmelsesret.<sup>53</sup> Det er således muligt for den beskyttede, at give samtykke til samleje, hvorfor der

---

<sup>44</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 11

<sup>45</sup> Baumbach, Om voldtægt of Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser (2013), side 6 f.

<sup>46</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 28

<sup>47</sup> Ibid., side 46

<sup>48</sup> Nielsen, Strafferet 1, Ansvar (2019), side 152

<sup>49</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 155

<sup>50</sup> Nielsen, Strafferet 1, Ansvar (2019), side 152

<sup>51</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 155

<sup>52</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 135

<sup>53</sup> Ibid., side 166

ikke straffes for voldtægt, på trods af, at handlingen objektivt set findes omfattet af straffelovsbestemmelsen.<sup>54</sup> En beskyttet person vil herved frivilligt kunne samtykke i samleje, hvorfor samtykket kan tillægges diskulperende virkning.

## 6.2. Definitionen af samtykke

Der findes ikke en generel definition som afgrænser, hvad begrebet samtykke omfatter inden for det strafferetlige område.<sup>55</sup> I den strafferetlige litteratur har enkelte teoretikere forsøgt at opstille en definition af samtykkebegrebet, heriblandt Stephan Hurwitz, som definerer samtykke som en forudgående eller samtidig viljestilkendegivelse om indvilligelse og Knud Waaben, der definerer samtykke som en forudgående indvilligelse i, at en handling foretages.<sup>56</sup> De forskellige definitioner er ikke enslydende, da definitionerne adskiller sig i relation til de forskellige typer af samtykke samt hvilke betingelser, der gør sig gældende for samtykke.<sup>57</sup> Dette afsnit vil således belyse de forskellige typer af samtykke der kan anvendes, samt hvilke betingelser der skal opfyldes, før der foreligger et gyldigt samtykke.

### 6.2.1. Samtykkeformer

Det er anerkendt i den strafferetlige teori, at der sondres mellem tre typer af samtykke, herunder udtrykkeligt samtykke, stiltiende samtykke og hypotetisk samtykke. På trods af anerkendelsen af de tre hovedtyper af samtykke, findes der ikke en klar og entydig definition af disse typer af samtykke.<sup>58</sup> Denne fremstilling vil imidlertid forsøge at opstille en definition af de forskellige samtykkeformer, ud fra en sammenfatning af den juridiske litteratur.

#### 6.2.1.1. Udtrykkeligt samtykke

Et udtrykkeligt samtykke kan defineres som et samtykke, der er udtrykt i ord eller handling. Det udtrykkelige samtykke omfatter, at den samtykkende har taget stilling til det foregående, og over for

---

<sup>54</sup> Ibid., side 157

<sup>55</sup> Ibid., side 21

<sup>56</sup> Ibid., side 23

<sup>57</sup> Ibid., side 22

<sup>58</sup> Ibid., side 82

den handlende har kommunikeret sin stillingtagen. Det afgørende for et udtrykkeligt samtykke er, at samtykket skal være kommet til udtryk på en klar og håndgribelig måde.<sup>59</sup>

Et udtrykkeligt samtykke kan forekomme som ord, tegn eller handling, der udtrykker en accept. Handlingen skal være aktiv, da passivitet ikke er tilstrækkeligt. Handlingen skal endvidere kunne sidestilles med et samtykke, som er udtrykt i ord.<sup>60</sup>

#### 6.2.1.2. Stiltiende samtykke

Et stiltiende samtykke defineres som et underforstået samtykke, der alene foreligger hos den samtykkende. Dette betyder, at samtykket ikke er kommet til udtryk på håndgribelig vis, som ved et udtrykkeligt samtykke, men den samtykkendes handling indikerer, at der foreligger samtykke.<sup>61</sup>

Et stiltiende samtykke kan komme til udtryk ved passivitet. Dette kan ses i relation til det alment kendte udtryk ”*den der tier, samtykker*”. Om der foreligger et samtykke, skal bedømmes ud fra en samlet vurdering af omstændighederne i den konkrete situation.<sup>62</sup>

#### 6.2.1.3. Hypotetisk samtykke

Det hypotetiske samtykke har været særligt omtalt i teorien, da der ikke er enighed blandt strafferetlige teoretikere om, hvorvidt det hypotetiske samtykke kan tillægges diskulperende virkning, på samme måde som et udtrykkeligt og stiltiende samtykke.<sup>63</sup>

Det hypotetiske samtykke defineres i den strafferetlige litteratur som den handlendes antagelse af, og forventning om, at den potentielt samtykkende person ville have givet et samtykke, såfremt den pågældende var blevet spurgt. Herved er der alene tale om et samtykke som beror på den handlendes tro, og som ikke berører den samtykkendes reelle stillingtagen til det foretagende.<sup>64</sup>

---

<sup>59</sup> Ibid., side 83 f.

<sup>60</sup> Ibid., side 84

<sup>61</sup> Ibid., side 85

<sup>62</sup> Rigsadvokaten, Seksualforbrydelser (2020), side 36

<sup>63</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 91

<sup>64</sup> Ibid., side 91

I teorien anerkendes det hypotetiske samtykke som udgangspunkt ikke, hvorfor det må antages, at det hypotetiske samtykke ikke kan tillægges diskulperende virkning.<sup>65,66</sup> Dette skyldes, at den samtykkende part i situationen ikke reelt har samtykket forud for handlingen, hvorfor den handlendes tro ikke kan tillægges den betydning, at der foreligger et gyldigt samtykke i strafferetlig forstand.<sup>67</sup>

I praksis kan det hypotetiske samtykke i nogle situationer anerkendes. Dette kan eksempelvis være i situationer, hvor det er unaturligt at bede om et udtrykkeligt samtykke, eller hvor den handlende ikke har mulighed for at bede om et udtrykkeligt samtykke.<sup>68,69</sup> Dog vil det i praksis være svært at opretholde teoriens udgangspunkt, ligesom der vil være væsentlige bevismæssige vanskeligheder forbundet med det hypotetiske samtykke.<sup>70</sup>

## **6.2.2. Generelle betingelser for afgivelse af samtykke**

Når der er afgivet et samtykke, ud fra den traditionelle anskuelse af samtykkeformerne, er det nærliggende at undersøge, hvorvidt samtykket er gyldigt. Betingelserne for afgivelse af samtykke afhænger af den konkrete lovovertrædelse.<sup>71</sup> Betingelserne for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216, stk. 1 vil blive redegjort for senere i fremstillingens afsnit 6.3.

For de generelle betingelser for afgivelse af samtykke, sondres der mellem betingelserne frivillighed, habilitet, tid og form. Betingelserne er uddraget fra den juridiske litteratur, med særligt afsæt i Malene Bech Christensens ph.d.-afhandling om det strafferetlige samtykke.

### *6.2.2.1. Frivillighed*

Et samtykke skal være afgivet frivilligt, før det kan tillægges diskulperende virkning. Samtykket skal være et udtryk for den samtykkendes egen frie vilje, og skal således ikke være fremkaldt som følge af eksempelvis tvang eller vildfarelse.<sup>72</sup>

---

<sup>65</sup> Ibid., side 92

<sup>66</sup> Rigsadvokaten, Seksualforbrydelser (2020), side 37

<sup>67</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 92

<sup>68</sup> Ibid., side 93

<sup>69</sup> Rigsadvokaten, Seksualforbrydelser (2020), side 37

<sup>70</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 94

<sup>71</sup> Ibid., side 114

<sup>72</sup> Ibid., side 115



### 6.2.2.2. *Habilitet*

Et samtykke skal før des gyldighed afgives af en person, som vurderes som habil. Det er ikke muligt at afgrænse generelle habilitetskrav, men vurderingen af den samtykkendes habilitet bør inddrage den samtykkendes fysiske og psykiske tilstand.<sup>73</sup>

Det er endvidere ikke muligt at fastsætte en generel aldersgrænse for, hvornår der kan afgives samtykke, da det alene er afgørende, hvorvidt den samtykkende har nået en sådan udvikling og dømmekraft, at den pågældende kan overskue den konkrete handling og konsekvenserne heraf.<sup>74,75</sup>

Trods en manglende fastsættelse af generelle habilitetskrav er det opsummerende afgørende, om den samtykkende har den modenhed der er nødvendig, for at kunne overskue konsekvenserne af samtykket til en bestemt handling.<sup>76</sup>

### 6.2.2.3. *Tidspunktet for afgivelse af samtykke*

Et samtykke skal foreligge *før* den strafbare handling foretages. Det forudgående samtykkes tidsrum er omdiskuteret i den strafferetlige litteratur, hvoriblandt Vagn Greve anfører, at samtykket skal foreligge senest på det tidspunkt, hvor den strafbare handling fuldbyrdes.<sup>77</sup> Hvornår fuldbyrdelsen foreligger afhænger af den konkrete lovovertrædelse, hvor fuldbyrdelsen i henhold til voldtægt sker ved indførslen af det mandlige kønsllem i forurettedes skede eller endetarmsåbning, som gennemgået i afsnit 5.2.3.

Det tidligste tidspunkt for, hvornår der kan gives et samtykke til en given handling, kan ikke konkret fastlægges, men afhænger af den handling som foretages.<sup>78</sup> Såfremt samtykket afgives lang tid forinden handlingen, skal det vurderes, hvorvidt samtykket er bortfaldet af sig selv, eller om den samtykkende skal tilbagekalde samtykket for ikke at være bundet heraf. Hvorvidt den samtykkende fortsat

---

<sup>73</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 158

<sup>74</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 120

<sup>75</sup> Waaben, Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren (2015), side 158

<sup>76</sup> Christensen, Det strafferetlige samtykke (2008), side 127

<sup>77</sup> Ibid., side 99

<sup>78</sup> Ibid., side 100

er bundet af sit tidligere afgivet samtykke, beror på den konkrete situation. Denne vurdering skal inddrage situationens omstændigheder, herunder handlingens konsekvens, handlingens forudberegnelighed samt samtykkets karakter.<sup>79</sup>

Endvidere er det et krav, at samtykket fastholdes, til efter fuldbyrdelsen af det strafbare forhold. Såfremt samtykket tilbagekaldes inden fuldbyrdelsen og herved under foretagelsen af handlingen, kan samtykket ikke tillægges diskulperende virkning. Vedrørende den samtykkendes ret til at trække samtykket tilbage, er udgangspunktet fri tilbagekaldelsesret, hvorfor den samtykkende til enhver tid kan tilbagekalde sit samtykke.<sup>80</sup> Det skal dog vurderes ud fra situationens omstændigheder, hvorvidt det er muligt for den handlende, at stoppe den igangværende handling, og herved forhindre fuldbyrdelsen.<sup>81</sup>

Det anses i den strafferetlige litteratur ikke som tilstrækkeligt, at samtykket gives efter realiseringen af det strafbare forhold. I disse tilfælde, hvor samtykket er givet efter handlingen, vil samtykket være afgivet for sent, og vil herved ikke kunne tillægges diskulperende virkning.<sup>82</sup>

#### 6.2.2.4. Form

Som udgangspunkt er der ingen formkrav til afgivelse af et samtykke. Dette ses i overensstemmelse med, at samtykket både kan foreligge udtrykkeligt og stiltiende.<sup>83</sup>

Det kan dog anses som fordelagtigt at opstille formkrav for samtykke, da det er væsentligt i forhold til at sikre bevis for, at der foreligger samtykke. For anvendelsen af en digital samtykkeløsning i relation til samleje, henvises der til fremstillingens afsnit 7.

### 6.2.3. Rækkevidden af samtykket

Når der er givet et gyldigt samtykke, som redegjort for ovenfor, kan det være relevant at undersøge, hvilken handling der er samtykket til. Dette skyldes, at samtykkets rækkevidde ikke nødvendigvis er

---

<sup>79</sup> Ibid., side 102

<sup>80</sup> Ibid., side 101

<sup>81</sup> Ibid., side 100

<sup>82</sup> Ibid.

<sup>83</sup> Ibid., side 127

overensstemmende med den handling der udføres. Det er derfor et krav, at samtykket dækker den handling, der konkret udføres, før samtykket har diskulperende virkning. Udvikler den konkrete situation sig, må det formodes, at samtykket ikke længere omfatter den konkrete handling.<sup>84</sup>

Ved vurderingen af, hvor langt det konkrete samtykke rækker, vil det afhænge af en fortolkning af det konkrete afgivet samtykke. I denne fortolkning skal alle omstændighederne i henhold til handlingen medtages i vurderingen af samtykkets rækkevidde. Samtykkets form vil ligeledes være af betydning, da et samtykke udtrykt i ord ofte vil være nemmere at fastlægge rækkevidden af, end et stiltiende samtykke.<sup>85</sup>

#### *6.2.3.1. Betinget samtykke*

Det er muligt at afgive et betinget samtykke. Betingelserne vil være fremsat af den samtykkende part, og samtykket vil alene kunne tillægges diskulperende virkning, såfremt den handlende part opfylder de foreliggende betingelser.<sup>86</sup>

Betingelserne skal være opfyldt før den strafbare handling foretages. Såfremt betingelserne ikke opfyldes, foreligger der ikke straffrihed for den handlende part.<sup>87</sup> Hvilke betingelser der kan stilles forud for afgivelsen af et samtykke, er ikke defineret ved opregning af en udtømmende liste, men må antages at bero på en konkret vurdering af, hvorvidt det var muligt for den handlende part at opfylde betingelserne.

### **6.3. Betingelser for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216**

De generelle betingelser for afgivelse af samtykke finder ligeledes anvendelse på straffelovens § 216, stk. 1, med henblik på at vurdere, hvorvidt der foreligger et gyldigt samtykke til samleje. I henhold til straffelovens § 216, stk. 1, er samtykke indsat som et krav ved lov om ændring af straffeloven den 29. december 2020, som redegjort for i afsnit 5.2. Bestemmelsen indeholder ikke en nærmere opregning af de konkrete betingelser, som gør sig gældende i forhold til samtykke til samleje, hvorfor dette

---

<sup>84</sup> Ibid., side 128

<sup>85</sup> Ibid., side 128

<sup>86</sup> Ibid., side 129

<sup>87</sup> Ibid.

afsnit vil indeholde en gennemgang af forslaget til lov om ændring af straffeloven, som blev fremsat den 11. november 2020 af Justitsministeren, med henblik på at udlede de betingelser, der gør sig gældende for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216, stk. 1.

### **6.3.1. Frivillighed**

I henhold til straffelovens § 216, stk. 1, skal et samtykke gives frivilligt, og således være udtryk for den pågældendes frie vilje. Det afgørende er, om den pågældende person har haft mulighed for at tage konkret stilling til, om vedkommende ønsker at deltage i samlejet.<sup>88</sup>

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der ikke kan foreligge et gyldigt samtykke i de tilfælde, hvor samlejet er tiltvunget ved eksempelvis vold eller tvang. Dette skyldes, at samtykket i disse tilfælde ikke vil være et udtryk for den samtykkendes frie vilje.<sup>89</sup>

### **6.3.2. Habilitet**

Som redegjort for i afsnit 6.2.2.2., er det ikke muligt at fastsætte generelle habilitetskrav for afgivelse af samtykke. For så vidt angår samtykkehabilitet i forhold til straffelovens § 216, stk. 1, kan en aldersgrænse på 15 år fastsættes som et habilitetskrav, da dette er den seksuelle lavalder, jf. straffelovens § 222, stk. 1. Herved vil et barn under 15 år ikke kunne afgive et gyldigt samtykke til samleje.

### **6.3.3. Tidspunktet for afgivelse af samtykke**

Som angivet ovenfor skal den samtykkende have haft mulighed for at tage konkret stilling til, om vedkommende ønsker at deltage i samlejet. Dette er overensstemmende med den generelle betingelse om, at samtykket skal gives forud for handlingen.

Justitsministeriet bemærker i lovforslaget, at den samtykkendes adfærd i umiddelbar sammenhæng med og på tidspunktet for samlejet, er afgørende for vurderingen af, om der foreligger et gyldigt

---

<sup>88</sup> Justitsministeriet, Forslag til lov om ændring af straffeloven (2020), side 6

<sup>89</sup> Ibid., side 7

samtykke. I denne forbindelse fastslås det af Justitsministeriet, at eksempelvis flirtende adfærd eller kys tidligere på aftenen ikke i sig selv kan anses som et samtykke til samleje.<sup>90</sup>

#### **6.3.4. Form**

Det afgivne samtykke kan komme til udtryk i ord eller handling. Der stilles således ingen krav om, at samtykket skal være kommet til udtryk på en bestemt måde. Som et eksempel på en handling nævnes kys, berøringer, nydende lyde eller andre relevante bevægelser, som eksempelvis samlejevægelser eller det forhold, at den samtykkende har taget sit eget tøj af eller har hjulpet hermed.<sup>91</sup>

Det fastslås af Justitsministeriet, at samtykket skal foreligge under hele samlejet.<sup>92</sup> I relation hertil, opstilles et udgangspunkt om, at den person som samtykker i samleje, ikke blot må forholde sig passivt under udførelsen af samlejet. Der fastsættes herved en formodning om, at den samtykkende part, i et ikke nærmere defineret omfang, skal deltage aktivt i samlejet.<sup>93</sup>

For vurderingen af samtykket bemærker Justitsministeriet, at samtykket skal vurderes uformaliseret og ud fra en konkret og samlet vurdering af situationen.<sup>94</sup>

#### **6.3.5. Rækkevidden af samtykket**

Som redegjort for i afsnit 6.2.3., kan samtykkets rækkevidde afhænge af situationens udvikling. Generelt beror rækkevidden af samtykket på en konkret fortolkning af det afgivet samtykke.

For så vidt angår den situation, hvor den samtykkende part udviser passivitet undervejs, vil det være relevant at vurdere, hvorvidt samtykkets rækkevidde ikke længere er overensstemmende med den handling der udføres. Som et eksempel herpå nævner Justitsministeren en situation, hvor et samtykke er givet til vaginalt samleje, men hvor samlejet udvikler sig til analt samleje. Justitsministeren bemærker i denne forbindelse, at der i dette tilfælde vil være anledning til at overveje rækkevidden af

---

<sup>90</sup> Ibid., side 6

<sup>91</sup> Ibid.

<sup>92</sup> Ibid.

<sup>93</sup> Ibid.

<sup>94</sup> Ibid.

samtykket, da passivitet kan være et udtryk for, at samtykket kun gælder for vaginalt samleje, men ikke analt samleje, som samlejet har udviklet sig til.<sup>95</sup>

## 6.4. Delkonklusion

Ved vurderingen af hvorvidt der foreligger et gyldigt samtykke til samleje, inddrages betingelserne frivillighed, habilitet, tid og form i vurderingen. Endvidere skal rækkevidden af samtykket inddrages i vurderingen af samtykkets gyldighed, hvilket ses nødvendigt i tilfælde af, at den samtykkende udviser passivitet under samlejet.

Betingelserne for et gyldigt samtykke til samleje omfatter, at samtykket skal afgives frivilligt af en person, som vurderes som habil. Endvidere skal samtykket være afgivet forud for samlejet, og samtykket skal enten være afgivet udtrykkeligt eller stiltiende overfor den handlende part. Såfremt der foreligger et gyldigt samtykke til samleje kan samtykket tillægges diskulperende virkning. Herved straffes den handlende part ikke for voldtægt, selvom handlingen objektivt set er omfattet af straffelovens § 216, stk. 1.

Betingelserne er uddraget fra den juridiske litteratur, og understøttes af lovforslaget om ændring af straffelovens § 216, som blev fremsat af Justitsministeriet den 11. november 2020.

## 7. iConsent

iConsent er en digital samtykkeløsning, som via en app tillader to parter, at samtykke digitalt til samleje. App'en er blevet udviklet og lanceret i forbindelse med nyaffattelsen af straffelovens § 216, med formålet om, at reducere antallet af seksuelle overgreb i Danmark, ved at understøtte dokumentationen af et samtykke mellem to parter.<sup>96</sup> App'en tilbyder en let adgang for parterne i et seksuelt forhold til at give samtykke, samt dokumentere ethvert samtykke der er givet til samleje.<sup>97</sup>

---

<sup>95</sup> Ibid.

<sup>96</sup> <https://www.iconsent.dk/privatlivspolitik>

<sup>97</sup> Ibid.

iConsent tilbyder brugeren af app'en en mulighed for at give samtykke på under 30 sekunder. Med en registreret bruger til app'en gives der brugeren mulighed for at sende samt modtage anmodninger om samtykke til samleje. Ved oprettelse af en registreret bruger, skal brugeren oprette en kode til opnåelse af adgang i app'en. Dette har til formål at individualisere app'en, og mindske risikoen for udnyttelse af app'ens dokumentationsmulighed.

Foruden samtykkeløsningen, tilbyder app'en endvidere en informationsside. Via siden 'Information' på app'en, kan brugeren holde sig opdateret med iConsents vilkår og betingelser for anvendelse af app'en. Endvidere er en række artikler tilgængelige for brugeren, herunder artikler om sex, prævention, gode råd samt artikler med samfundsaktuelt indhold. Informationssiden har til formål at informere parterne om, hvad det vil sige at give samtykke til samleje, samt hvad der gives samtykke til. Informationssiden har ydermere en række henvisninger til organisationer og lignende, der tilbyder hjælp, såfremt der er sket en voldtægt.

## **7.1. Vilkår for samtykke**

Som redegjort for ovenfor, har brugeren af iConsent mulighed for at modtage og sende en anmodning om samtykke via app'en. For at et samtykke kan sendes og modtages mellem to parter, forudsættes det, at begge parter har installeret app'en og herved ligeledes oprettet en bruger.

Ved anmodning om samtykke indtaster den ene part telefonnummeret på den part, som vedkommende ønsker et samtykke fra. Denne part må anses som værende den handlende part, og den person der afgiver samtykket, må anses som værende den samtykkende part.

Når telefonnummeret på den samtykkende part er indtastet og anmodningen er sendt, skal den samtykkende part acceptere anmodningen, før der er opnået et samtykke.

### **7.1.1. Hvad betyder samtykke til samleje?**

Brugeren af iConsent har mulighed for at gøre sig bekendt med de vilkår for samtykke, som gør sig gældende, ved modtagelse og accept af et samtykke.

Det fremgår af iConsents informationsside, at et samtykke i henhold til app'en er begrænset til ét samleje. Samlejet er endvidere tidsbegrænset, og ophører efter 24 timer, uanset, om parterne har haft samleje på ophørstidspunktet. Ydermere gør det sig gældende, at samtykket til enhver tid kan tilbagekaldes af begge parter. Tilbagekaldelsen af samtykket kan gøres ved brug af app'en.

Det bemærkes af iConsent, at begge parter ved samtykket skal være indforstået med det foregående, samt at begge parter frivilligt skal indvillige i samlejet. Endvidere bemærkes det, at samtykket i app'en ikke kan stå alene, da det er op til både den handlende og den samtykkende part, at sikre sig at der fortsat er samtykke før, under og efter samlejet.

### **7.1.2. Ansvarsfraskrivelse**

iConsent fraskriver sig fra uretmæssig brug af app'en, herunder særligt situationer, hvor et samtykke via app'en er afgivet under tvang, vildfarelse, ond tro eller i uoverensstemmelse med gældende lovgivning.<sup>98</sup>

## **7.2. iConsent sammenholdt med straffelovens § 216, stk. 1**

iConsent anfører i deres privatlivspolitik, at deres app knytter sig til den nye voldtægtsbestemmelse, og herunder støtter sig til den samtykkebaseret voldtægtsdefinition der findes i straffeloven. Endvidere findes det angivet i iConsents privatlivspolitik, at to brugere ved anvendelse af app'en, accepterer de betingelser, som et samtykke består af, i henhold til den nye samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Ligeledes anføres det af iConsent på deres informationsside, at samtykkebegrebet er identisk med definitionen af samtykke i voldtægtsbestemmelsen.<sup>99</sup>

I relation til ovenstående er det relevant at vurdere, hvorvidt iConsents betingelser for samtykke er overensstemmende med betingelserne for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216, stk. 1, som redegjort for i afsnit 6.3.

---

<sup>98</sup> <https://www.iconsent.dk/privatlivspolitik>

<sup>99</sup> Ibid.



### **7.2.1. Frivillighed**

I henhold til iConsents vilkår som fremgår af app'en, skal begge parter frivilligt indvillige i samleje. I denne forbindelse må det antages, at iConsents vilkår er overensstemmende med straffelovens § 216, stk. 1, som kræver, at samtykket skal være et udtryk for den enkeltes frie vilje.

### **7.2.2. Habilitet**

iConsent forholder sig ikke direkte til habilitetskravet i vilkårene for brug af app'en. På trods af, at der ikke direkte tages stilling til habilitetskravet, henviser iConsent til Google Services, da man ved accept af iConsents vilkår, ligeledes accepterer Google Services' vilkår. I denne forbindelse er det nærliggende at vurdere, hvorvidt Google Services har taget stilling til habilitet i relation til downloading af app's fra Google Play Store.

Googles servicevilkår opstiller et alderskrav i forbindelse med oprettelse af en Google-konto, som kræves ved downloading af app's via Google Play Store. Det anføres i servicevilkårene, at for brug af Googles tjenester, skal man som minimum være fyldt 13 år.<sup>100</sup> I denne henseende må det antages, at iConsent indirekte har taget stilling til en minimumsalder for anvendelsen af iConsent.

I henhold til straffelovens § 222, stk. 2 er den seksuelle lavalder fastsat til 15 år. Herved er der fastsat en aldersgrænse for, at den samtykkende part skal være fyldt 15 år gammel, før der kan gives et gyldigt samtykke til samleje. Herved må det antages, at et barn på 13 år ikke gyldigt kan samtykke til samleje ved anvendelsen af iConsent, på trods af, at det er muligt for et 13-årigt barn at downloade app'en. iConsents habilitetskrav er således ikke overensstemmende med den seksuelle lavalder, som er fastsat i straffelovens § 222, stk. 1. Herved vil et samtykke afgivet af et barn under 15 år gammel ikke være gyldigt.

---

<sup>100</sup> <https://support.google.com/accounts/answer/1350409?hl=da#zippy=>

### 7.2.3. Tidspunktet for afgivelse af samtykke

Som angivet i iConsents vilkår for brug af applikationen, er et samtykke afgivet via app'en tidsbegrænset. Der anføres et ophørstidspunkt på 24 timer, hvorefter samtykket ikke længere er gyldigt, til trods for, at samleje endnu ikke har fundet sted mellem parterne.

Som redegjort for i afsnit 6.3.3. er det en væsentlig betingelse, at parterne forud for samlejet har indvilliget i det foregående, og at den samtykkende konkret har haft mulighed for at tage stilling til, hvorvidt den pågældende ønsker at deltage i samlejet. I forhold til iConsent, vil den handlende part selv være ansvarlig for at anmode om samtykke forud for samlejet, før samlejet kan anses som gyldigt efter betingelserne i straffelovens § 216, stk. 1.

Fra det tidspunkt hvor der foreligger et samtykke via app'en, har den handlende en mulighed for at opnå samleje med samtykke fra den pågældende i 24 timer, før samtykket anses som udløbet. Herved er samtykkets virkning begrænset til 24 timer, hvorfor samleje opnået uden for dette tidsrum, ikke kan anses som et samtykke i henhold til iConsent. Det vil i stedet være relevant at vurdere i den konkrete situation og ud fra situationens omstændigheder, hvorvidt der alligevel foreligger samtykke til samleje, blot uden brug af iConsent app'en.

I teorien er der ikke fastlagt et tidspunkt for, hvornår man tidligst kan afgive samtykke til samleje, men det må formodes, at der skal ske samtykke umiddelbart inden samlejet udføres. Hvorvidt den samtykkende part er bundet af sit samtykke i op til 24 timer inden samlejet, beror på en konkret vurdering i den pågældende situation, ud fra en samlet vurdering af situationens omstændigheder. I henhold til udfaldet af den konkrete vurdering, sondres der i fremstillingen afsnit 6.2.2.3. mellem, at samtykket er bortfaldet af sig selv, eller den samtykkende skal tilbagekalde sit samtykke, for ikke at være bundet heraf. I relation hertil bemærker iConsent, at samtykket til enhver tid kan trækkes tilbage af begge parter.

iConsent anfører endvidere, at parterne skal sikre sig før, under og efter samlejet, at der stadig er samtykke til det foregående. Som anført i afsnit 6.2.2.4. kan et samtykke afgivet efter samlejet ikke tillægges diskulperende virkning, hvorfor det må antages, at det ikke er af betydning for samtykkets

gyldighed, at parterne efter samlejet sikrer sig, at der har været samtykke til det foretagende. At parterne af iConsent opfordres til at sikre sig samtykke efter samlejet må således anses som værende af følelsesmæssig værdi, og således ikke af værdi for samtykkets gyldighed.

#### **7.2.4. Form**

Der foreligger som udgangspunkt ikke formkrav til et samtykke, hvorfor samtykket, i henhold til det redegjorte i afsnittene 6.2.2.4 og 6.3.4., både kan foreligge udtrykkeligt samt stiltiende. Ved brug af iConsent anvendes en skriftlig samtykkeløsning, hvorfor det må antages, at der er tale om et udtrykkeligt samtykke. Herved anvender iConsent således et formkrav for afgivelse af samtykke, for at opretholde deres formål om at sikre et bevis for samtykke. Det bemærkes dog i denne forbindelse, at et samtykke afgivet i app'en, ikke er juridisk bindende for de involverede parter.

#### **7.2.5. Rækkevidden af samtykket**

Ved afgivelse af samtykke i app'en iConsent, begrænses samtykket til ét samleje. Begrænsningen er ikke yderligere uddybet i app'en, men det må antages, at samtykket alene kan anvendes til et enkeltstående samleje mellem to parter. Såfremt parterne ønsker at opnå samleje flere gange, skal der således anmodes om samtykke flere gange via applikationen.

Der er ikke fastsat en begrænsning i app'en for hvor mange gange der kan anmodes og sendes samtykke. Der er endvidere ikke fastsat yderligere begrænsninger i app'en for, hvad samlejet indebærer. I relation hertil kan der henvises til iConsents vilkår, hvoraf det fremgår, at samtykkebegrebet skal fortolkes i overensstemmelse med voldtægtsbestemmelsen i straffeloven. Herved må det antages, at en nærmere definition af rækkevidden af samtykket skal udledes fra betingelserne for samtykke efter straffelovens § 216, stk. 1, som redegjort for i afsnit 6.3.5.

### **7.3. Delkonklusion**

Anvendelsen af iConsent giver både den handlende samt den samtykkende part en mulighed for at bevise, hvorvidt der foreligger et samtykke til samleje. Vilkår og betingelser for anvendelse af app'en

som samtykkeløsning tager sit afsæt i den nyaffattede samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse, hvorfor tvivlsspørgsmål ved anvendelsen af iConsent kan søges uddybet i loven.

iConsent må således antages at være et digitalt redskab til at samtykke, i overensstemmelse med lovens betingelser, til at bevise, hvorvidt der foreligger samtykke i en konkret samlejesituation.

## 8. Retspraksis

Denne afhandling søger at belyse anvendelsen af samtykke til samleje, herunder muligheden for at afgive et digitalt samtykke. Dette afsnit vil af denne grund gennemgå afsagt domspraksis, hvor sagens parter har haft forudgående kontakt via en digital datingtjeneste, for at søge at afklare, hvorvidt der kan statuere et gyldigt samtykke efter betingelserne som redegjort for i afsnit 6.3.

### 8.1. Frifindelse

Ved Straffelovsrådets betænkning nr. 1574 fra 2020 gennemgik Straffelovsrådet alle afsagte domme om voldtægt i perioden fra den 1. juli 2016 til den 1. juli 2019, med henblik på at klarlægge, hvorvidt det objektive gerningsindhold i straffelovens § 216 i tilstrækkelig grad afspejlede, at alle seksuelle handlinger skal være frivillige. Straffelovsrådet fandt efter gennemgangen af retspraksis, at den dagældende voldtægtsbestemmelse har ført til flere frifindende domme, hvorfor lovgivningen alene dækkede de tilfælde, hvor der foreligger ufrivillighed.<sup>101</sup>

København byrets dom af 13. oktober 2017 var en af de domme, som blev gennemgået af Straffelovsrådet. Af denne grund vil København byrets dom af 13. oktober 2017 blive gennemgået nedenfor, for at undersøge, hvorvidt dommen kunne have ført til domfældelse efter den nugældende voldtægtsbestemmelse, hvor et krav om samtykke gør sig gældende.

---

<sup>101</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 125 ff.

### 8.1.1. København byrets dom af 13. oktober 2017

Ved Københavns byret den 13. oktober 2017 var T tiltalt for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, ved den 28. februar 2017, samt morgenen efter den 1. marts 2017, at have tiltvunget sig samleje med F.

#### 8.1.1.1. Sagens faktum

Den 23-årige T var tiltalt for to forhold, herunder to tilfælde af voldtægt efter den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, nr. 1. Forholdene var begået mod den 17-årige F, som han var kommet i kontakt med via en dating app. T og F havde skrevet sammen i en uges tid på dating app'en, men samtalen havde ikke på noget tidspunkt omhandlet seksuelle forhold.

Da T og F mødte hinanden fysisk første gang, havde F medbragt sin veninde V. T havde opfordret F til at gå med ind på T's soveværelse. F havde fulgt efter T, hvorefter F havde lagt sig på T's seng. T og F havde kysset i et stykke tid, hvorefter F havde udtalt, at hun havde lyst til samleje, ”*men ikke rigtigt vidste*”. T og F fortsatte med at kysse, og forholdet udviklede sig til vaginalt samleje. T havde haft et blødt greb omkring F's hals, hvorfor F i forbindelse hermed havde udtrykt nogle små lyde. T opfattede lydende som nydelseslyde, hvorfor T havde fortsat samlejet indtil sædafløsning. T havde tidligere brugt bløde halsgreb i forbindelse med samleje med andre kvinder, og opfattede således ikke halsgreb som et forsøg på kvælning, men omvendt et nydelsesmoment under samlejet.

T havde under samlejet været placeret ovenpå F, og havde med sin krop holdt F nede, hvorfor F ikke kunne løsrive sig. Efter fuldbyrdelsen af samlejet var F blevet i T's seng sammen med T. Næste morgen tiltvang T sig oralt- og vaginalt samleje med F. F havde ikke mulighed for at løsrive sig, da T tilsvarende samlejet aftenen forinden havde været placeret ovenpå hende, samt havde haft et greb om hendes hals. Efter T havde tiltvunget sig oralt samleje, ved at slikke på F's kønsorganer, gennemførte T vaginalt samleje med F.

Retten lagde ved dommen til grund, at F ved T's opfordring havde fulgt med ind på T's soveværelse, hvor hun havde lagt sig i T's seng. Retten lagde i relation hertil yderligere til grund, at T og F havde kysset i et stykke tid, dog afbrudt af F's udtalelse om, at hun havde lyst til samleje, ”*men ikke rigtigt*

vidste". T og F fortsatte dog med at kysse herefter, efterfulgt af, at T og F tog deres tøj af, og gennemførte vaginalt samleje. Endvidere lagde retten til grund, at T under grundlovsforhøret samt retssagen havde afgivet lignende forklaringer, hvorfor han fra begyndelsen havde afgivet forklaring uden tendens til undladelse af omstændigheder, der ikke talte til hans fordel. Retten kunne ikke afvise at F havde følt sig overvældet og overrasket i situationen, herunder som følge af T's seksuelle adfærd og anvendelse af halsgreb, så F af denne grund lod sig indvillige i samlejet.

Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, og de afgivne forklaringer, fandt retten det ikke bevist, at T havde forsæt til at tiltvinge sig samleje med F, ved anvendelsen af vold eller trussel om vold. Ligeledes fandt retten ikke, at samlejerne var blevet gennemført mod F's vilje. T blev herved frifundet af Københavns byret. Det bemærkes, at dommen ikke blev anket.

#### 8.1.1.2. Samtykke til samleje

I relation til ovenstående dom vil betingelserne for et gyldigt samtykke gennemgås, med henblik på at undersøge, hvorvidt der kunne være sket domsfældelse efter nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1, hvor det kræves, at begge parter samtykker til samlejet.

Som redegjort i afsnit 6.3., må det antages, at et gyldigt samtykke til samleje foreligger, såfremt samtykket er afgivet frivilligt forud for samlejet af en habil person. Endvidere stilles der krav til samtykkets form samt rækkevidde.

T opfordrer F til at gå med ind på sit soveværelse. På denne opfordring følger F med T, og ligger sig på T's seng. Det fremgår af sagens faktum, at F frivilligt går med T ind på soveværelset. Der foreligger herved ingen elementer af tvang i forbindelse med denne handling. F og T kysser, men F giver udtryk for en usikkerhed for den forestående handling: "[H]un havde lyst, men [vidste] ikke rigtigt". F og T fortsætter dog med at kysse efter ytringen. Efterfølgende gennemføres vaginalt samleje. Det må herved antages, at der foreligger frivillighed, da F på trods af sin usikkerhed fortsætter med at kysse med T. Efter Justitsministeriets opfattelse er det et afgørende moment, om den samtykkende har haft mulighed for at tage konkret stilling til, om vedkommende ønsker at deltage i samlejet. Sammenholdet med kravet til samtykkets form, kan et samtykke være udtrykt i ord eller handlingen, hvilket også kaldes et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke, som redegjort for i afsnit 6.2.1. Af denne

grund må det antages, at et stiltiende samtykke omfatter et kys, da F ved sin handling indvilliger i det forestående samleje med T. Endvidere kan det udledes af F's ytring, at hun til en vis grad udtrykkeligt fortæller T om sin lyst til samleje. Det må således antages, at F forud for samlejet har mulighed for at tage stilling til hvorvidt hun ønsker at have samleje med T, hvorfor hun frivilligt indvilliger i samlejet, ved sin udtalelse samt handling.

Den samtykkendes habilitet er ligeledes afgørende for, hvorvidt et samtykke til samleje kan anses som gyldigt. Ved vurderingen af F's habilitet, skal F's fysiske og psykiske tilstand inddrages i en konkret vurdering. Det er nærliggende at inddrage F's alder, da det i henhold til straffelovens § 222, stk. 1 kræves, at den samtykkende skal være over 15 år. Det fremgår af sagens faktum, at F er 17 år gammel, hvorfor F er ældre end den absolutte aldersgrænse. Udover den absolutte aldersgrænse er det nærliggende at vurdere, hvorvidt en 17-årig er af en sådan modenhed, at den pågældende kan overskue den konkrete handling og konsekvenserne heraf. Det fremgår af sagens faktum, at F havde taget sin veninde V med, da hun skulle besøge T. Det kan i denne forbindelse diskuteres, hvorvidt F udviser en tilstrækkelig modenhed, da hun ikke selv har haft mod eller lyst til at besøge T alene, men har medbragt en veninde. Det faktum, at F har taget sin veninde med, kan anses som værende et tegn på usikkerhed og umodenhed, da F ikke ønsker at være alene med T. Det fremgår dog af sagens faktum, at formålet med F og T's møde var, at de skulle lære hinanden at bedre kende, hvorfor mødet ikke var planlagt med et seksuelt formål. Endvidere har V til retten forklaret, at hun ikke oplevede, at stemningen var trykket eller ubehagelig på noget tidspunkt i løbet af aftenen. Det må således antages, at F ikke har givet udtryk for en usikkerhed over for sin veninde, som ligeledes ikke har oplevet en ubehagelig stemning, hvorfor det må antages, at F har kunne overskue handlingen og konsekvenserne heraf.

Endvidere kræves der af det foreliggende samtykke til samleje, at samtykket er givet forud for samlejet. Dette er overensstemmende med Justitsministeriets udtalelse om, at den samtykkende skal have haft mulighed for at tage konkret stilling til, hvorvidt hun havde lyst til samlejet forud for det seksuelle forhold. Der kan i denne forbindelse henvises til kravet om frivillighed, som må antages at være opfyldt, da F har haft mulighed for at tage stilling til samlejet forud for det seksuelle forhold. Ved fremsættelsen af lovforslaget til lov om ændring af straffeloven den 29. december 2020, har Justitsministeriet udtalt, at flirtende adfærd og kys tidligere på aftenen ikke kan tillægges betydning i forhold til samtykke til et samleje, såfremt samlejet sker senere på aftenen. I denne henseende må det dog

antages, at kysset er af betydning, da fuldbyrdelsen af det vaginale samleje sker i umiddelbar forlængelse af Fog T's kys.

Det kan ydermere inddrages i vurderingen om det tidsmæssige krav for samtykket, hvorvidt den forudgående kontakt via datingtjenesten kan statuere et samtykke. Det tidligste tidspunkt for, hvornår der kan gives samtykke, kan ikke konkret fastlægges i teorien, men afhænger af situationens omstændigheder. Det fremgår af sagens faktum, at F og T har fået kontakt til hinanden via en dating app, hvor de har skrevet sammen i en uges tid. F og T's fysiske møde sker i umiddelbar forlængelse heraf. Det oplyses dog, at F og T ikke på noget tidspunkt har diskuteret seksuelle forhold i deres samtaler i den forløbende uge. Det vil i denne forbindelse ikke være relevant at foretage en vurdering af, hvorvidt F og T's forudgående kontakt kan statuere et samtykke til samleje.

I relation til rækkevidden af samtykket, er det nærliggende at vurdere, hvorledes der foreligger samtykke under hele samlejet. Det fremgår af sagens faktum, at T er ovenpå F under samlejet, hvorfor F ikke har mulighed for at løsrive sig. Som følge heraf må det antages, at F udviser passivitet under T, som fastholder det igangværende samleje. Der opstilles i teorien et udgangspunkt om, at den samtykkende part ikke skal forholde sig passivt under samlejet, da der foreligger en formodning om, at den samtykkende part deltager aktivt i samlejet. Det er ikke nærmere angivet, i hvilket omfang den samtykkende part skal deltage aktivt i samlejet.

Det fremgår ikke af sagens faktum, at F deltager aktivt i samlejet. Det må i denne forbindelse vurderes, hvorvidt F's passivitet er et udtryk for, at rækkevidden af det foreliggende samtykke ikke er overensstemmende, med den handling der udføres. Det er relevant at inddrage T's halsgreb på F i denne forbindelse. Det fremgår af sagens faktum, at T under samlejet anvender et blødt greb på F's hals. Halsgrebet er efter T's opfattelse anvendt med et seksuelt formål, men F anser halsgrebet som en overliggende kvælningsfare. Under retssagen fremsætter F og T modsatrettede forklaringer i henhold til, hvorvidt halsgrebet er et nydelsesmoment eller et voldmoment under samlejet. Det fremgår af sagens faktum, at T i forbindelse med begge seksuelle forhold tog fat om F's hals.

T forklarede under retssagen, at halsgrebene var anvendt i et seksuelt øjemed, herunder har T oplyst, at han har anvendt halsgreb ved sine tidligere seksuelle forhold med kvinder. Endvidere har T oplyst,



at F under halsgrebene havde lavet små lyde, som han havde opfattet som nydelseslyde, og herved et udtryk for, at hun godt kunne lide det foregående.

F forklarede under retssagen, at hun ved halsgrebet havde svært ved at få vejret, og at hun anså grebene som et forsøg på at kvæle hende eller få hende til at besvime. Det første halsgreb havde ikke været lige så slemt som det andet halsgreb, men halsgrebene havde medført mærker på hendes hals.

Det forekommer relevant at vurdere, hvorvidt rækkevidden af F's samtykke ligeledes omfatter halsgrebet under samlejet, eller om F ved sin passivitet har givet udtryk for, at hun ikke samtykkede til samlejet. Ved vurderingen af halsgrebene lagde retten vægt på, at det ikke kunne afvises, at F blev overvældet og overrasket over T's seksuelle adfærd, hvorfor det af denne grund ikke kan udelukkes, at F som følge heraf lod sig indvillige i samleje med T. Efter en samlet vurdering fandt retten det dog ikke bevist, at T havde forsæt til at tiltvinge sig samleje, samt at samlejerne var gennemført mod F's vilje.

#### *8.1.1.3. Delkonklusion*

Ved vurderingen af, hvorvidt København byrets dom af 13. oktober 2017 havde ført til domfældelse efter den nyaffattede samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse i straffelovens § 216, stk. 1, afhænger af en konkret vurdering. Denne kompetence tildeles alene domstolen, men denne analyse har forsøgt at belyse anvendelsen af en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, på en sag som allerede har været forelagt retten.

Dommen førte til frifindelse af T, grundet T's manglende forsæt samt F's indvilligelse i samleje. Ud fra dommen kan det udledes, at T ikke blev dømt for overtrædelse af den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, nr. 1, da F ikke var blevet tvunget til de seksuelle forhold som beskrevet i afsnit 8.1.1.1. Med gennemgangen af betingelserne for afgivelse af samtykke efter den nye voldtægtsbestemmelse i afsnit 8.1.1.2., må det kan dog antages, at dommen havde ført til et andet resultat.

Ved gennemgang af betingelserne for et gyldigt samtykke, kan det fastslås at F frivilligt havde samtykket til samlejet, herunder både udtrykkeligt samt stiltiende. Endvidere havde F den nødvendige habilitet, herunder en alder over den absolutte fastsatte aldersgrænse i straffelovens § 222, stk. 1, samt

en modenhed der indikerede, at F kunne overskue konsekvenserne af sit samtykke. F havde endvidere samtykket forud for samlejet, og havde samtykket ved sit udtryk ” ”[H]un havde lyst, men [vidste] ikke rigtig” samt ved sin handling i form af kys i umiddelbart tilknytning til samlejet.

Det bristende punkt for samtykket må antages at blive udledt af rækkevidden på det samtykke, som F har givet T, som anført ovenfor. Som følge af sagens faktum forholdte F sig passivt under samlejet, hvorfor der som udgangspunkt må være en formodning for, at F's samtykke ikke længere var overensstemmende med det igangværende samleje. Herunder er det særligt halsgrebet under samlejet som indikerer, at F ikke længere ønsker at samtykke til det foregående. I den konkrete situation må det antages, at den handlende part, T, har en forpligtelse til at sikre sig, at den samtykkende part, F, fortsat samtykker i samlejet, da der er en formodning om, at den udviste passivitet er et udtryk for, at F ikke længere samtykker til samlejet. Da det er et gyldighedskrav at samtykket foreligger under hele samlejet, må det antages, at samtykket ikke er gyldigt fra det tidspunkt, hvor T tager et halsgreb på F, som forholder sig passivt under samlejet som følge heraf.

## **8.2. Domfældelse**

I dette afsnit vil tidligere afsagte domme, som har ført til domfældelse, blive gennemgået. Dommene har en særlig relevans i forhold til denne fremstillings undersøgelsesområde, da specialet søger at belyse, hvorvidt der kan foreligge et digitalt samtykke til samleje, herunder hvorvidt forudgående kontakt via en datingtjeneste kan statuere et digitalt samtykke til samleje.

I gennemgangen af de udvalgte domme vil der ikke blive lagt vægt på voldtægtens volds- eller tvangselement efter den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, nr. 1 og 2, men vil i stedet fokusere på forurettede og tiltaltes forudgående kontakt, som er blevet etableret online via en datingtjeneste.

### **8.2.1. København byrets dom af 5. april 2018**

Ved Københavns byret den 5. april 2018 var T tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, ved den 11. oktober 2016 at have tiltvunget sig samleje med F. København byrets dom af 5. april 2018 er blevet trykt i AM 2018.08.29 Ø.

### 8.2.1.1. Sagens faktum

Den 27-årige T var tiltalt ved Københavns byret, for at have begået voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1. Voldtægten var blevet begået mod den 17-årige F, som T var kommet i kontakt med via en dating app. T havde oprettet en profil på dating app'en, da hun lige var flyttet til København og herved ønskede at møde nye mennesker fra byen.

T og F havde skrevet sammen i omkring 1,5 måned, på trods af, at T var i et forhold på det pågældende tidspunkt. T og F havde alene anvendt dating app'en som kommunikationsmiddel i kort tid, før de skiftede til det sociale medie Snapchat. På Snapchat skrev T og F sammen et par gange dagligt, heriblandt havde de skrevet om hvem de var og hvad de lavede i deres fritid. F havde på et tidspunkt skrevet til T, at hun boede på et bosted, samt at hun havde en personlighedsforstyrrelse.

T forklarede for retten, at han ikke erindrede, hvorvidt de havde haft mere intime samtaler, herunder samtaler omhandlede seksuelle forhold. T kunne dog huske, at han på et tidspunkt havde spurgt F, hvor mange seksuelle partnere hun havde haft.

T og F havde aftalt via Snapchat, at de skulle mødes den 11. oktober 2016 på et kontor tilhørende den virksomhed, som T arbejdede for. T hentede F ved toget, og sammen fulgtes de hen til kontoret. Der var ikke andre til stede på kontoret. T og F satte sig ved et bord ved siden af hinanden og kyssede. De gik sammen ud i kontorets midterum, hvor T løftede F op på et bord. De snakkede og kyssede, hvorefter T spurgte F, om han måtte penetrere hende med sin finger. F indvilligede heri. Dog bad F flere gange T om stoppe med at penetrere hende med sin finger, da hun ikke længere havde lyst til det. T førte imidlertid sit kønslem mod F's skamlæber, men indførte ikke sit kønslem i F's skede. T fik sædudløsning ved selv at manipulere sit kønslem. Efterfølgende satte T og F sig ved bordet og snakkede. Snakken udviklede sig til at omhandle seksuelle forhold, og på et tidspunkt blev F løftet op på et bord af T, som efterfølgende tog hendes bukser og underbusker af, og tiltvang sig vaginalt samleje. F forsøgte flere gange at skubbe T væk, og bad T om at stoppe adskillige gange. Som afslutning på samlejet fik T sædudløsning på gulvet.

Da T skulle til fodbold, kørte han F til stationen. T og F kyssede hinanden farvel i bilen på stationen. Efterfølgende skrev de sammen via Snapchat, men kommunikationen var kortvarig. T slettede efterfølgende F på Snapchat, da T og hans daværende kæreste fandt sammen igen.

Et par dage efter episoden blev F undersøgt på Center for seksuelle Overgreb. Først tre dage efter samlejet fortalte F sin kontaktperson på bostedet om, hvad der var sket. Forholdet blev anmeldt et par dage senere, da F ikke kunne overskue den forestående proces. Hun var ligeledes i tvivl om, hvorvidt hun ønskede at anmelde episoden.

Ved Københavns byret den 5. april 2018 blev T fundet skyldig i overensstemmelse med den rejste tiltale. Retten lagde til grund, at T havde penetreret F med sin finger, selvom F havde bedt T om at stoppe med sit forehavende. Endvidere fandt retten det bevist, at T havde løftet F op på et bord, taget hendes bukser af, og tiltvunget sig vaginalt samleje med F, selvom F flere gange havde forsøgt at skubbe T væk og bedt ham om at stoppe. T blev af retten idømt 2 års fængsel. Ved strafudmålingen lagde retten som skærpende omstændighed vægt på, at F havde en ung alder, samt at T var bekendt med F's psykiske forhold, mens retten som formildende omstændighed lagde vægt på, at der ikke var tale om en voldsom voldsudøvelse.

#### *8.2.1.2. Østre Landsrets dom af 29. august 2018*

København byrets dom af 5. april 2018 blev anket af T, med principal påstand om frifindelse og subsidiær påstand om formildelse. Anklagemyndigheden påstod skærpelse ved ankesagen.

Østre Landsret lagde ved sin dom vægt på F's forklaring, herunder at F flere gange havde bedt T om at stoppe, uden at T havde stoppet med handlingen. Endvidere lagde Østre Landsret vægt på, at T havde haft kendskab til oplysninger vedrørende F's personlige forhold. Med denne begrundelse stadfæstede Østre Landsret København byrets dom.

Ved strafudmålingen bemærkede Østre Landsret, at udgangspunktet for strafudmålingen for et enkeltstående fuldbyrdet samleje i sager om voldtægt efter den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, nr. 1, ville være fra 2 år og 6 måneders fængsel og op til 3 års fængsel. Af hensyn til karakteren af den

begåede voldtægt, herunder med særlig henblik på den forudgående kontakt mellem parterne op til overgrebet, forhøjede Østre Landsret straffen fra 2 års fængsel, til 2 år og 6 måneders fængsel.

### *8.2.1.3. Samtykke til samleje*

I relation til nærværende dom afsagt af Københavns byret den 5. april 2018, som blev stadfæstet af Østre Landsret den 29. august 2018, vil betingelserne for et gyldigt samtykke til samleje efter straffelovens § 216, stk. 1 gennemgås. Betingelserne for et gyldigt samtykke findes behandlet i fremstillingens afsnit 6.3.

T og F havde begge et ønske om at mødes fysisk, efter deres kontakt via en dating app og Snapchat. Mødet må herved anses som gensidigt frivilligt. Som mødet udvikler sig, kysser T og F, hvilket ligeledes er en frivillig handling fra begge parter side af. Endvidere får T lov til at penetrere F med sin finger. Ved T's penetration af F med sin finger, giver F dog udtryk for ubehag og uvillighed. Det fremgår af sagens faktum, at F flere gange bad T om stoppe med at penetrere hende med sin finger, da hun ikke havde lyst til det foregående. Ligeledes bad F om at T skulle stoppe sit forehavende, da han indførte sit kønslem i hendes skede, og gennemførte vaginalt samleje med hende. Det må således antages, at F ikke deltager i samlejet af egen frie vilje, hvorfor der ikke kan statuere et frivilligt samtykke til samleje.

Før et samtykke kan anses som gyldigt, kræves det endvidere, at den samtykkende part vurderes som habil. Vurderingen afhænger af en konkret afvejning af den samtykkendes fysiske og psykiske tilstand, da der ikke kan opstilles generelle habilitetskrav. Det oplyses i sagens faktum, at F på gerningstidspunktet er 17 år gammel. Endvidere oplyses det, at F bor på et bosted, samt har en personlighedsforstyrrelse. Disse personlige oplysninger om F's fysiske og psykiske forhold er velkendt for T. T er blevet bekendt med F's alder via dating app'en, som har afbilledet F med hendes alder anført. Endvidere er F's psykiske forhold blevet bekendt for T, ved T og F's efterfølgende kommunikation via Snapchat. Ved dommen har retten lagt til grund på F's unge alder, samt de psykiske forhold hvorunder F lider, som var velkendt for T. Et samtykke må således ikke antages at kunne gives gyldigt af F, grundet en konkret vurdering af hendes fysiske og psykiske tilstand, på trods af, at F er over den absolutte aldersgrænse på 15 år, som ses fastsat i straffelovens § 222, stk. 1.

Et samtykke skal gives forud for samlejet, før det kan anses som gyldigt. Det afgørende i denne henseende er, hvorvidt F har haft mulighed for konkret at tage stilling til samlejet. Det fremgår af sagens faktum, at F har givet udtryk for ubehag og uvillighed, da T penetrerer F med sin finger, samt at F har bedt T om at stoppe sit forehavende flere gange. Endvidere har F forsøgt at skubbe T væk samt bedt ham om at stoppe, da T gennemfører vaginalt samleje med F. Ud fra disse omstændigheder må det antages, at F har haft mulighed for at tage konkret stilling til, hvorvidt hun af egen vilje ønskede at samtykke til samleje, hvilket ud fra sagens faktum kan konstateres, at F ikke har. F har således ikke givet et samtykke forud for samlejet.

Der foreligger hverken et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke fra F, og der kan ikke ud fra sagens omstændigheder fortolkes et samtykke. Dette skyldes, at det ud fra sagens faktum fremgår, at F udtrykkelig siger fra, da T gennemfører vaginalt samleje med F, herunder både mundtligt samt fysisk. Endvidere kan der ikke statuere et stiltiende samtykke, da F's indvilligelse i at kysse med T ikke sker umiddelbart inden samlejet, men herunder efter at F har afvist T's penetration med hans finger. Kysset kan herved ikke anses som en handling, der udtrykker et ønske om samleje med T.

Det samme gør sig gældende i relation til T's penetration af F med sin finger, som på trods af F's indvilligelse heri, ligeledes ikke sker i umiddelbar tilknytning til samlejet. Det fremgår ydermere af sagens faktum, at F var handlingslammet i samlejesituationen, hvilket kan anses som en passivitetstilstand. Da der foreligger en formodning om, at en samtykkende part i et udefineret omfang skal deltage aktivt i samlejet, kan det modsætningsvist sluttes, at passivitet må anses som et udtryk for uvillighed. Ligeledes oplyses det i sagens faktum, at det er T der løfter F op på bordet samt trækker tøjet af hende, hvilket understøtter ovenstående passivitetsbetragtning.

Rækkevidden af samtykket er ikke relevant at gennemgå, da det ud fra ovenstående betingelser kan konstateres, at F ikke har afgivet et gyldigt samtykke til samleje efter straffelovens § 216, stk. 1.

#### *8.2.1.4. Delkonklusion*

Ved København byrets dom af 5. april 2018, som senere blev stadfæstet af Østre Landsret ved dom af 29. august 2018, blev T dømt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1. I relation til fremstillingens undersøgelsesområde er dommen analyseret, med henblik på at vurdere, hvorvidt

dommen ligeledes havde ført til domfældelse efter nyaffattelsen, hvor der kræves samtykke til samleje efter straffelovens § 216, stk. 1, samt om hvorvidt den forudgående kontakt via en datingtjeneste har betydning for et eventuelt samtykke.

Ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger et gyldigt samtykke til samleje, kan det ud fra sagens faktum udledes, at F ikke samtykker frivilligt i samlejet, ligesom det må antages, at F grundet sit psykiske helbred ikke har den fornødne habilitet til at give et samtykke til samleje. Ydermere kan det konstateres, at F har forholdt sig passivt under samlejet, som følge af en handlingslammelse i situationen, hvilket anses som et udtryk for, at F ikke indvilliger i samlejet.

Det kan herved anføres ud fra sagens faktum og de gennemgåede betingelser for samtykke i afsnit 8.2.1.3, at der ikke kan statuere et gyldigt samtykke til samleje fra F. Det må i relation hertil antages, at en domstol ligeledes ville have fundet T skyldig efter nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1.

Det kan eventuelt vurderes, hvorvidt en domstol efter nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1, vil inddrage parternes forudgående kontakt via en datingtjeneste, som et element i strafudmålingen, herunder som en formildende omstændighed. Det fremgår dog af sagens faktum, at parterne ikke har skrevet om seksuelle forhold, hvorfor der ikke er grundlag for at antage, at T forud for parternes møde havde en forventning om, at F havde samtykket til samleje.

## **8.2.2. Hvidovre byrets dom af 16. august 2004**

Ved Hvidovres byret den 16. august 2004 var T tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, ved den 7. juni 2004 at have tiltvunget sig samleje med F. Hvidovre byrets dom af 16. august 2004 er blevet trykt i FED 2004.2632.

### *8.2.2.1. Sagens faktum*

T var ved Hvidovres byret den 16. august 2004 tiltalt for 8 forhold, heriblandt voldtægt af F efter straffelovens § 216, stk. 1, jf. tiltalens forhold 1. T og F var kommet i kontakt med hinanden via en dating hjemmeside, hvor F havde haft en profil i omkring et år under navnet 'Frække tøs 24' og med en profiltæst hvor det var angivet, at F søgte partnere til samleje.

T og F havde skrevet sammen siden den 1. juni 2004 via dating hjemmesiden samt den digitale platform MSN, forinden deres fysiske møde den 7. juni 2004. Det var T der havde startet samtalen, hvorfor han i denne forbindelse havde kommenteret på F's barm, som hun havde haft et billede af på sin profil. T og F havde efterfølgende snakket *"om alt mellem himmel og jord"*, heriblandt havde samtalen også omhandlet samleje, oralt samleje, onani og samlejestillinger.

Den 7. juni 2004 aftalte T og F at de skulle se en film sammen. Aftalen var spontan, da F tidligere havde haft en aftale med en veninde, som var blevet aflyst. Forud for deres aftale om at mødes fysisk, havde de skrevet om samleje på offentlige steder.

Da T kom hen til F's lejlighed satte de en film på, og efter cirka 10 minutter havde T sat sig ved siden af F, for at kramme og kysse med hende. F havde afvist T's kys, og sagt *"(...) at det ikke var i hendes natur at være sammen med én første gang, de mødtes"*. T satte efterfølgende sin hånd ned i bukserne på F, som afbrød handlingen, med undskyldning om, at hun skulle på toilettet. Da F kom ud fra toilettet gik hun ud på altanen, hvor T fulgte efter hende. Her begyndte han at beføle samt kysse F. F afviste T igen. T blev irriteret over afvisningen og gik ind og satte sig på F's seng. Da F gik forbi soveværelset, hev T hende ind på sengen. T var placeret ovenpå, mens han kyssende hende og bed hende blidt i øreflippen. F forsøgte at vride sig fri fra T's greb, hvorfor T bed F hårdt i øreflippen og hviskede til hende, *"(...) at hvis naboerne hørte noget, ville han bide hendes øre af"*. T satte sig overskrævs på F, og tog kvælertag på hende med den ene hånd, mens han lagde en pude over hendes ansigt med den anden hånd, for at dæmpe hendes gråd. T havde taget tøjet af F og skubbet hende bagdel op fra sengen, for efterfølgende at føre sit kønslem ind i F's skede. F gav udtryk for, at det gjorde ondt, hvorfor T havde vendt hende om, og ført sit kønslem ind i F's mund, for at afslutte samlejet med et oralt samleje. Med T's egen manipulation af sit lem, fik T sædafgang i F's mund.

Efterfølgende tog T og F tøj på, og gik ovenpå til stuen, hvor T sagde til F; *"(...) at hun selv havde bedt om det og fortjente det, og at man ikke skulle lægge op til noget, man ikke kunne fuldføre"*. T havde taget F's telefon i stuen, og slettet hans telefonnummer fra hendes telefon, og slettet beskeder der var udvekslet mellem parterne. F forklarede for retten: *"Under hele forløbet sagde vidnet [F] nej til tiltalte, men hver gang tyssede han blot på hende, og sagde, at nu skulle hun slappe af. Tiltalte spurgte hende aldrig, om de skulle i seng sammen."* T ringede med hemmeligt nummer til F, da han



gik fra lejligheden, hvor han efter F's forklaring ved retten havde sagt, at der ikke skulle blive nogle problemer nu, for han vidste hvor hun boede. Denne udtalelse havde F opfattet som en trussel.

F havde forklaret efter foranledning ved retten, at hun ikke kunne svare på, hvorfor de havde skrevet om seksuelle forhold. F forklarede i denne forbindelse, at det var sådan 'chatten' på dating hjemmesiden fungerede. Endvidere havde F til retten forklaret: *"Det er kutyme på "Scor", at man besvarer seksuelle spørgsmål, når man chatter anonymt med folk, som man ikke skal mødes med"*.

Ved Hvidovres byret blev der ved dommen af 16. august 2004 lagt vægt på, at F havde afgivet en sikker, præcis og troværdig forklaring, som blev støttet af forklaringer afgivet af vidner, som var kommet til gerningsstedet efter voldtægten, samt de i sagen fremkomne lægelige oplysninger, som viste tegn på vold. Retten fandt, at F under hele hændelsesforløbet havde afvist T, hvorfor det fandtes bevist, at T måtte have været klar over, at F ikke frivilligt havde seksuelt samvær med ham, og at de seksuelle forhold herved blev tiltvunget ved den udøvede vold eller den fremsatte trussel om vold. T blev herved fundet skyldig i overtrædelse af den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, nr. 1. T blev idømt 3 års fængsel på baggrund af de 8 forhold, som T blev fundet skyldig i.

#### *8.2.2.2. Østre Landsrets dom af 25. oktober 2004*

Hvidovre byrets dom af 16. august 2004 blev anket af T, med principal påstand om frifindelse og subsidiær påstand om formildelse. Anklagemyndigheden påstod straffeskærpelse ved ankesagen.

Østre Landsret nedsatte T's straf til 2 år og 6 måneder henset til omstændighederne vedrørende voldtægtssagens forhold. Østre Landsret havde ikke yderligere bemærkninger ved sin dom af 25. oktober 2004, men stadfæstede i øvrigt Hvidovre byrets dom.

#### *8.2.2.3. Samtykke til samleje*

I relation til ovenstående dom, vil betingelserne for et gyldigt samtykke til samleje blive gennemgået, som redegjort for i afsnit 6.3. T blev ved Hvidovres byret dømt for voldtægt efter den dagældende straffelovs § 216, stk. 1, for ved vold og trussel om vold, at have tiltvunget sig samleje med F. I

henhold til denne fremstillings problemformulering, gennemgås denne dom med henblik på at undersøge, hvorvidt dommen havde ført til samme resultat efter den nyaffattede voldtægtsbestemmelse, samt om hvorvidt den forudgående digitale kontakt mellem T og F, kan have betydning for et eventuelt samtykke til samleje.

Det fremgår af sagens faktum, at T og F har et gensidigt ønske om at mødes fysisk efter deres digitale kontakt. Da T sætter sig ved F i sofaen og begynder at kysse hende, afviser hun dog T, hvilket må antages at være et udtryk for ufrivillighed i forhold til den igangværende handling. Ligeledes kan der statueres ufrivillighed ved de videre handlinger den pågældende aften, herunder T's forsøg på at kysse med F i sengen, samt ved det vaginale samleje der gennemføres.

For så vidt angår F's habilitet, fremgår det ikke af sagens faktum, hvilken alder F har. Hendes navn 'Frække tøs 24' på dating hjemmesiden kan muligvis indikere, at hun er 24 år gammel, og således over den absolutte aldersgrænse på 15 år, som kan udledes af straffelovens § 222, stk. 1. Der kan dog være tale om et tilfældigt nummer, ved angivelse af brugernavnet 'Frække tøs 24'. Af andre relevante faktorer, der må antages af være af betydning, i forhold til F's habilitet, kan det udledes fra dating hjemmesiden Scor.dk, som er den pågældende hjemmeside F og T har fået kontakt på, at en bruger skal være 18 år gammel, før vedkommende kan oprette en profil.<sup>102</sup> Endvidere kan det ud fra sagens faktum konstateres, at F bor alene i egen lejlighed, som er det sted, hvor parterne mødes fysisk og har samleje. Det må herved antages, at F har den fornødne habilitet der kræves, for at kunne give et gyldigt samtykke til samleje.

Et samtykke skal være afgivet forud for samlejet. Som redegjort for i afsnit 6.2.2.3, er det tidligste tidspunkt for, hvornår der kan gives samtykke til et samleje ikke konkret fastlagt, men hvornår der tidsmæssigt kan afgives et tidligt samtykke, afhænger af den konkrete handling der foretages. Ved vurderingen af, om et tidligere afgivet samtykke kan lægges til grund, skal situationens omstændigheder inddrages, herunder konsekvenser ved handlingen, handlingens forudberegnelighed og samtykkets karakter. Ud fra sagens omstændigheder må det antages, at et samleje mellem T og F til en vis grad må anses som forudberegneligt. Det fremgår dog af sagens faktum, at F ved det fysiske møde sagde aktivt fra, og afviste T's kys, hvorfor et eventuelt tidligt afgivet samtykke via parternes forudgående kontakt, ikke kan tillægges diskulperende virkning. Hvorvidt parternes forudgående kontakt

---

<sup>102</sup> <https://www.scor.dk/Support/GeneralTerms>

i stedet måtte anses som afgørende for dommens strafudmåling, må bero på en konkret vurdering fra domstolene.

Det må således ud fra ovenstående betingelser antages, at der ikke foreligger et gyldigt samtykke til samleje fra F. Det er af denne grund ikke relevant at se på rækkevidden af samtykket, da det ud fra sagens faktum ikke kan ræsonneres, at der foreligger et samtykke.

Det kan dog diskuteres, hvorvidt parternes forudgående kontakt må anses som værende af betydning for dommens udfald, herunder, om parternes forudgående kontakt vil have betydning for dommens strafudmåling. Hvorvidt forudgående digitale kontakt om samleje har betydning for sagens udfald, vil blive nærmere diskuteret i fremstillingens afsnit 9.2.1.

#### *8.2.2.4. Delkonklusion*

Ved Hvidovre byrets dom af 16. august 2004 samt ved Østre Landsrets dom af 25. oktober 2004, blev T fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1. Som tidligere redegjort for, blev der ved nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1 indsat et krav om, at begge parter i et seksuelt forhold skal afgive et samtykke til samleje. Hvidovre byrets dom af 16. august 2004, som senere blev stadfæstet ved Østre Landsret, er anvendt som et analytisk subjekt for at undersøge, hvorvidt der ligeledes kunne være sket domfældelse efter nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1.

Ud fra betingelserne om samtykke, som redegjort for i afsnit 6.3., må det antages, at F ikke afgiver et samtykke til samleje. Herved anses den pågældende domfældelse som værende i overensstemmelse med nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1.

Af særlig relevans i denne dom, ses T og F's forudgående kontakt via en datingtjeneste, hvor parterne har skrevet om seksuelle præferencer. Det fremgår ikke af rettens begrundelse, hvorvidt der er taget stilling til, om dette er af betydning for dommens resultat, herunder eksempelvis som en formildende omstændighed ved strafudmålingen. Det kan dog diskuteres, om den forudgående kontakt mellem T og F bør have betydning i relation til nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1. Det kan endvidere diskuteres i denne henseende, hvorvidt et forsæt til samleje kan fastholdes, såfremt en gerningsperson ud fra forudgående kontakt som ovenstående, har en forventning om, at der skal ske samleje mellem

parterne. I fremstillingens afsnit 9.2.1. vil diskussionen om forsættets virkning i tilfælde af forudgående kontakt via en dating platform diskuteres.

## **9. Er digitalt samtykke til samleje løsningen?**

Digitale datingtjenester danner det nuværende grundlag for det danske dating liv og denne fremstilling har haft til formål at undersøge, hvorvidt anvendelsen af et digitalt samtykke kan tillægges betydning i relation til nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1, samt om hvorvidt forudgående kontakt via digitale dating platforme kan statuere et samtykke.

I relation til denne fremstillings redegørende samt analytiske dele, vil dette afsnit diskutere, om anvendelsen af en app som iConsent kan være en aktuel løsning, i forhold til den bevismæssige problematik der anses at være ved samtykke til samleje. Endvidere vil afsnittet diskutere, hvilken betydning forudgående kontakt via en datingtjeneste kan tillægges i forhold til, om der er givet et gyldigt samtykke til samleje.

### **9.1. iConsent**

Kan der gives samtykke til samleje ved hjælp af en app? Dette er en konkret problemstilling der er op til domstolen af vurdere, men det kan diskuteres, hvorvidt anvendelsen af denne digitale samtykkeløsning er tilstrækkelig som bevis i en voldtægtssag. Dette afsnit vil gennemgå en række problemstillinger, som må antages at give anledning til en diskussion ved anvendelsen af iConsent som en digital samtykkeløsning.

#### **9.1.1. Anvendelsen af iConsent som bevis**

Som gennemgået i fremstillingens afsnit 7., er anvendelsen af iConsent som digital samtykkeløsning i overensstemmelse med betingelserne for afgivelse af et gyldigt samtykke til samleje. Overensstemmelsen mellem betingelserne, som fremgår af straffelovens § 216, stk. 1, og anvendelsen af iConsent som digital samtykkeløsning, må antages at skyldes, at tvivlsspørgsmål ved anvendelsen af app'en skal søges fortolket i lyset af loven. Dette fremgår af iConsents vilkår for anvendelsen af app'en, jf.

afsnit 7.2, hvor iConsent anfører, at samtykke via app'en knytter sig til den nye voldtægtsbestemmelseres begrebsdefinitioner.

Anklagemyndigheden har bevisbyrden i en voldtægtssag. Det er således op til Anklagemyndigheden at bevise, om en gerningsperson har haft forsæt til voldtægt, samt om den forurettede har samtykket til samlejet. En problemstilling der er nærliggende at behandle i relation hertil er, hvorvidt Anklagemyndigheden kan anvende et samtykke afgivet via iConsent app'en som bevis i retten.

Formålet med anvendelsen af iConsent som en digital samtykkeløsning er, at sikre bevis for begge parter i en samlejesituation. Denne funktion er særligt relevant i de situationer, hvor den samtykkende part måtte hævde, at der ikke forelå samtykke til samleje i den konkrete situation.

For forelæggelse af beviser under en hovedforhandling, ved de danske domstole, gælder et princip om fri bevisbedømmelse. Dette følger af retsplejelovens § 880, stk. 1, 2. pkt., som med sin ordlyd regulerer, at rettens bedømmelse af bevisers vægt ikke er lovbundet.<sup>103</sup> Der skal således foreligge en objektiv vurdering af de tilstedeværende beviser i en given sag, hvorfor det teoretisk set må antages at være muligt, at afgive et samtykke til samleje via iConsent app'en.

Det bevis som iConsent tilbyder ved anvendelse af applikation som samtykkeløsning, vil kunne antages at blive behandlet som et udtrykkeligt samtykke, hvor man på app'en vil kunne fremlægge et skriftligt bevis. Men vil et samtykke afgivet via iConsents app kunne stå alene som et bevis i en voldtægtssag? Tvisten i en voldtægtssag angår som oftest, at de involverede parter har hver sin opfattelse af, hvad der er sket. Herved er det som oftest parternes modsatrettede forklaringer i sagen, som er det eneste og afgørende bevis i sagen, hvorved forklaringernes troværdighed bliver tillagt stor værdi. Såfremt parterne har anvendt iConsent som dokumentation for samtykke forud for samlejet, må tvistens omdrejningspunkt således antages at omhandle, hvorvidt den samtykkende part har samtykket til samlejet, både på app'en og i virkeligheden, samt om hvorvidt samtykket er blevet tilbagekaldt på app'en eller i virkeligheden.

Et udtrykkeligt samtykke som er afgivet via en app, må antages at kunne blive fremlagt som bevis, men det kan ikke konkluderes, hvorvidt beviset vil kunne stå alene. Det må dog antages, at der skal

---

<sup>103</sup> Bang-Pedersen, m.fl., Den civile retspleje (2017), side 508 f.

foreligge en overensstemmelse mellem parternes forklaringer og samtykket afgivet via app'en, for at samtykket ikke tilsidesættes af domstolen.

På trods af overensstemmelsen mellem anvendelsen af iConsent som dokumentation for samtykke og samtykkebetingelserne efter straffelovens § 216, stk. 1, er det vigtigt at understrege, at iConsent ikke er gældende ret, men et digitalt hjælpemiddel, som udbyderen af app'en forsøger at integrere i gældende ret. Det er således domstolene der skal tage stilling til, hvilken værdi iConsent kan tillægges i en voldtægtssag.

iConsents app møder meget kritik i medierne, og siden lanceringen af app'en er der blevet udgivet flere artikler med kritikpunkter for anvendelsen af app'en som en samtykkeløsning. Til Danmarks Radio, i en artikel udgivet den 20. januar 2021, udtaler forsvarsadvokat Morten Bjerregaard: *"Initiativet er sikkert vel ment, men juridisk er det ikke et holdbart bevis (...) for et elektronisk samtykke vil ikke gøre det lettere at bevise, at man ikke har begået en voldtægt."*<sup>104</sup> Særligt bemærker forsvarsadvokat Morten Bjerregaard, at der ses en særlig problematik i fortrydelsessituationer, herunder hvor en af parterne under samlejet ønsker at tilbagekalde samtykket.

#### 9.1.1.1. Tilbagekaldelse af samtykke

Et samtykke skal opretholdes under hele samlejet. Ved anvendelsen af iConsent som samtykkeapp, kan parterne til enhver tid tilbagekalde det afgivne samtykke, såfremt en af parterne ikke længere har lyst til at fortsætte samlejet. Dette gøres ved brug af app'en, hvor man via den igangværende samtykkeanmodning kan tilbagekalde sit samtykke. Ovenstående er i overensstemmelse med udgangspunktet om, at et samtykke frit kan tilbagekaldes, som gennemgået i afsnit 6.2.2.3. En problemstilling der må anses at kunne give bevismæssige vanskeligheder, er den situation, hvor den part der ønsker at tilbagekalde sit samtykke, ikke kan komme hen til sin telefon for at anvende app'en til at tilbagekalde samtykket. Vil det være tilstrækkeligt i denne situation, at tilbagekalde sit samtykke mundtligt?

Danmarks Radio sætter fokus på denne situation i en artikel fra den 20. januar 2021, hvor forsvarsadvokat Morten Bjerregaard udtaler: *"Jeg mener [...] ikke, at en app løser problemet, hvis du bliver*

---

<sup>104</sup> <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kritik-af-ny-app-hvor-du-kan-anmode-om-samtykke-til-sex-den-skyder-fuldstaendig>

*mødt med det argument, at samtykket er trukket tilbage undervejs*".<sup>105</sup> Morten Bjerregaard understreger vigtigheden af, at tilbagekaldelsen af et samtykke ikke skal svækkes, blot fordi der er afgivet et digitalt samtykke. Det må i denne forbindelse være oplagt at sætte spørgsmålstegn ved, om man ved at sige 'ja' til samleje via en app, afgiver sin ret til at sige 'nej' til samleje i virkeligheden.

Såfremt den samtykkende part ikke har mulighed for at gøre brug af app'en til at tilbagekalde sit samtykke, og i stedet siger fra personligt over for den handlende part, må det antages, at sagens bevis vil afhænge af parternes forklaringer. Dette er som udgangspunkt det afgørende bevis i en voldtægts-sag, som redegjort for i afsnit 5.2.5.

Det mundtlige 'nej' vil medføre bevismæssige vanskeligheder, hvor den mundtlige afvisning eller tilbagekaldelse vil komme til at stå overfor et digitalt bevis. Det digitale bevis må antages at blive betegnet som et mere håndgribeligt bevis, hvilket stemmer overens med udtrykket: "*What goes on the Internet, stays on the Internet*". Udtrykket henviser til, at oplysninger der deles på internet, altid vil kunne tilgås. Dette må ligeledes antages at omfatte oplysninger fra en app som iConsent, da anvendelsen af app's ofte kræver forbindelse til et netværk.

Som et praktisk eksempel på en situation, hvor det ikke er muligt at bruge sin telefon til at tilbagekalde et afgivet samtykke, kan Hvidovre byrets dom af 16. august 2004 angives. Dommen er blevet gennemgået i fremstillingens afsnit 8.2.2. Hvis man i den givne situation antager, at F har samtykket til samleje via iConsent, men ønsker at tilbagekalde sit samtykke, vil det i den konkrete situation ikke have været fysisk muligt for F, at anvende app'en til at tilbagekalde samtykket, da hun under det seksuelle forhold var fastholdt under T, hvorfor det ikke var muligt for F at få fat i sin telefon. Her må det antages, at domstolene ville have lagt vægt på F's forklaring om, at hun sagde fra over for T flere gange, og ikke fysisk kunne vriste sig fri fra T, overfor det digitale samtykke, som fortsat ville være tilgængelig information i app'en. Samme tænkte eksempel må antages at kunne foreligge i sagen fra Københavns byret den 13. oktober 2017, hvor F ikke kunne løsrive sig, da T havde et halsgreb på F.

Ved Hvidovre byrets dom af 16. august 2004 forekommer endnu en problemstilling, ved anvendelsen af et digitalt samtykke som bevis. Det oplyses i sagens faktum, at T efter samlejet tog F's telefon, for

---

<sup>105</sup> Ibid.

at slette hans telefonnummer samt slette de udvekslede beskeder mellem parterne. Det er i relation hertil nærliggende at stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt iConsent opbevarer oplysninger om afgivet samtykke, til eventuel senere bevis i voldtægtssager. iConsent har i deres vilkår for anvendelsen af app'en oplyst, at det er muligt at tilgå tidligere afgivet samtykker. Det er i denne forbindelse ikke nærmere defineret, i hvilket omfang oplysninger om afgivet samtykker opbevares, herunder eksempelvis i en situation som ved Hvidovre byrets dom af 16. august 2004, hvor den handlende part har slettet anmodningen med henblik på at slette beviset. Vil en anmodning der slettes af en part ikke være mulig at tilgå efterfølgende? Og i en sådan situation, kan iConsent da bruges som bevis?

Førend iConsent må anses som en samtykkeløsning til at bevise, at der er afgivet samtykke i en given situation, skal det sikres, at alle oplysninger om samtykker opbevares efter gældende persondatarelige regler. Det kan anses som en hensigtsmæssig løsning, hvis alle registrerede brugere af app'en kan tilgå en historik over tidligere afgivelse af samtykker samt tilbagekaldte samtykker. Endvidere må det anses som bevismæssigt vigtigt, at det ikke er muligt at slette et afgivet samtykke fra app'ens historik.

### **9.1.2. Misbrug af iConsent**

Ved registreringen af en bruger på iConsent, skal man oprette en personlig kode, som bruges til at få adgang til app'en. Koden anvendes således hver gang man skal sende eller modtage et samtykke. Den personlige kode har til formål at mindske risikoen for udnyttelse af app'ens dokumentationsmulighed.

En særlig problematik der må antages at blive realiseret, er risikoen for, at app'en misbruges til at afgive samtykke i en situation, hvor en af parterne reelt ikke ønsker at afgive samtykke til samleje. I et konstant digitalt udviklende samfund, hvor flere dagligdagsfunktioner tilpasses til den digitale verden, som eksempelvis at møde nye mennesker via datingtjenester, og afgive samtykke til samleje via en app, er det vigtigt at opstille sikkerhedsforanstaltninger, der kan mindske misbrug af teknologiske applikationer såsom iConsent.

Der foreligger en sikkerhedsrisiko ved at afgive et digitalt samtykke, da man ved få klik kan tilgå app'en. Det er i denne forbindelse særligt nærliggende at stille spørgsmålstejn ved, hvorfor app'en ikke anvender en verifikation af app'ens registrerede brugere, herunder eksempelvis ved anvendelsen



af NemID til at sikre, at der er en to-trins sikkerhedsprocedure for at afgive samtykke til samleje digitalt.

Ved nyaffattelsen af straffelovens § 216 og herunder ved indsættelsen af et krav om samtykke til samleje, blev anvendelsesområdet for voldtægtsbestemmelsen udvidet. Herved omfatter straffelovens § 216, stk. 1 fortsat de tilfælde, hvor voldtægten er opnået ved hjælp af et tvangsmiddel. I relation til dette, kan det diskuteres, hvordan man ved tvang kan opnå et digitalt samtykke via iConsent. I denne forbindelse må det antages, at samtykkefremkaldelse ved tvang, relaterer sig til den tidligere affattelse af voldtægtsbestemmelsen, hvorfor disse tilfælde ikke i tilstrækkelig grad afspejler den enkeltes seksuelle selvbestemmelsesret, som er grundlaget for nyaffattelsen af straffelovens § 216, jf. betænkning nr. 1574 fra 2020.

## **9.2. Forudgående kontakt via datingtjenester**

Som nævnt i fremstillingens indledning, er anvendelsen af digitale datingtjenester stigende.<sup>106</sup> Serviceudbydere af de digitale datingtjenester, såsom Tinder, Happn og Scor gør adgangen til kærlighed hurtig og let, ved på få klik og swipes at gøre det muligt at finde den eneste ene, såvel som en modpart til et kortvarigt seksuelt møde.

Dette afsnit vil diskutere anvendelsen af datingtjenester som grundlag for parternes fysiske møde, og herunder som grundlag for samleje. Afsnittet vil se på de problemstillinger der må anses som nærliggende, i relation til parternes forudgående kontakt på en datingtjeneste.

### **9.2.1. Forsætskrav efter straffelovens § 216**

Ved Hvidovre byrets dom af 16. august 2004, som gennemgået i afsnit 8.2.2, havde T og F oprettet kontakt via datingportalen ”Scor”. T og F havde samtalen om flere forskellige ting, heriblandt havde samtalerne omhandlet samleje, oralt samleje, onani og samlejestillinger. Ud fra gennemgangen af dommens faktum sammenholdt med betingelserne for afgivelse af samtykke efter straffelovens § 216,

---

<sup>106</sup> <https://www.statistikbanken.dk/BEBRIT09>

stk. 1, må det antages, at F ikke havde samtykket til samlejet med T. Der ses dog en væsentlig problematik ved parternes forudgående kontakt, da den forudgående kontakt kan anses som værende af betydning for T's forsæt.

Det fremgår af sagens faktum, at F overfor T havde givet udtryk for, at hun i relation til seksuelle forhold godt kunne lide oralt samleje samt samlejestillingen kendt under betegnelsen "doggy". Da T og F mødes fysisk, ses F's seksuelle ytringer om oralt samleje og samleje i stillingen "doggy" at danne grundlag for det overgreb, som F udsættes for. Det fremgår endvidere af sagens faktum, at T skubber F's bagdel op fra sengen for at føre sit kønslem ind i F's skede, samt at T vender hende om, for at føre sit kønslem ind i F's mund, for at afslutte det seksuelle forhold med oralt samleje. Det kan herved diskuteres, hvorvidt parternes forudgående kontakt, og herunder parternes seksuelle ytringer, danner grundlaget for det foregåede samleje.

En vigtig diskussion for afgivelsen af et samtykke til samleje er forsætsbetragtningen og forsættets virkning i de tilfælde, hvor parterne har haft en forudgående kontakt via digitale datingtjenester. Her er det relevant at spørge: Har forudgående kontakt mellem to parter på en digital datingtjeneste, om samlejerelevante emner, betydning for gerningspersonens forsæt?

En gerningsperson skal have forsæt til at opnå samleje med den forurettede person, vel vidende om, at den forurettede ikke har samtykket i samlejet. Som anført i afsnit 5.2.4, skal forsættet foreligge i gerningsøjeblikket, hvorfor omstændigheder der ligger forud for samlejet ikke vil indgå i forsætsbedømmelsen. Herved burde det teoretisk set ikke have betydning, at parterne forud for deres fysiske møde, har haft forudgående kontakt om seksuelle forhold på en digital datingtjeneste.

Hvis der tages udgangspunkt i Hvidovre byrets dom af 16. august 2004, ses T, som fuldbyrder et samleje med F, der siger aktivt fra flere gange under samlejet. Det må herved antages, at F ikke ville have samtykket til samlejet, hvis sagens faktum sammenholdes med nyaffattelsen af straffelovens § 216, stk. 1, og de nugældende regler om samtykke. Endvidere kan det konstateres ud fra sagens faktum, at T holder F fast, således at F ikke har mulighed for at fjerne sig fra situationen. Af disse anførte grunde, må det antages, at T ville blive dømt for voldtægt efter de nugældende regler, såvel som T blev dømt efter straffelovens § 216, stk. 1. Det er dog af særlig relevans at overveje, i hvilken grad T havde forsæt til at voldtage F, efter parternes forudgående kontakt via det digitale datingsite 'Scor'.

Som det følger af sagens faktum, fuldbyrder T samlejet med F, ved at have samleje i stillingen ”doggy” samt ved oralt samleje. Der må således antages af være en overensstemmelse mellem den forudgående kontakt og det samleje der har fundet sted på gerningstidspunktet. På trods af, at det i teorien er anført, at omstændigheder forud for parternes fysiske møde ikke har betydning for forsætsbedømmelsen, er der alligevel en vis overensstemmelse mellem samlejet og samtalen om seksuelle forhold, som må antages at kunne have betydning for forsætsbedømmelsen.

Der kræves ikke et direkte forsæt, før en gerningsperson kan dømmes efter straffelovens § 216, stk. 1. Dette skyldes, at forsætsbegrebet er udvidet i praksis og litteraturen til ligeledes at omfatte et sandsynlighedsforsæt samt *dolus eventualis*, som gennemgået i afsnit 5.2.4.1.

I ovenstående tilfælde kan det diskuteres, i hvilken grad T ved sin handling har haft forsæt til voldtægt. Hvis der isoleret set ses på overensstemmelsen mellem parternes forudgående kontakt, og samlejet, er der ingen indikation om, at T har haft til hensigt at voldtage F. Som anført i afsnit 6.2.1., kan det i relation til T’s forsæt være nærliggende at undersøge, hvorvidt der foreligger et hypotetisk samtykke. Det hypotetiske samtykke beror alene på gerningspersonens tro om, at den forurettede ville have samtykket, såfremt den pågældende var blevet spurgt. Ved den forudgående kontakt må det antages, at T har en formodning om, at F ønsker at samleje i samlejestillingen ”doggy” samt oralt samleje, hvorfor T muligvis drager en slutning om, at F samtykker til samlejet. Det kan imidlertid afvises, at der foreligger et hypotetisk samtykke, da F udtrykkeligt afviser T, samt siger aktivt fra flere gange under samlejet.

Det er således op til en konkret vurdering, hvorvidt T’s handling kan henføres som et sandsynlighedsforsæt eller *dolus eventualis* forsæt. Ved denne vurdering, vil alle sagens omstændigheder indtages. Vurderingen er op til domstolen, men uanset hvorvidt T’s forsæt henføres under sandsynlighedsforsættet eller *dolus eventualis*, vil der ske domfældelse. Der kan spekuleres i, hvorvidt overensstemmelsen mellem den forudgående kontakt på en digital datingtjeneste og den udførte seksuelle handling, samt forsætsgraden, vil have betydning for strafudmålingen. Det kan eventuelt antages at indgå som en formildende omstændighed ved strafudmålingen.

I nogle situationer må det antages, at parternes forudgående kontakt via digitale datingtjenester har været på et *mere* dybdegående plan, samt at de seksuelle forhold som parterne har samtalt om, er overensstemmende med den fysiske seksuelle handling der udføres. I disse situationer må det antages, at der ikke er grundlag for at statuere et direkte forsæt hos den handlende part. Det er op til domstolen at vurdere, hvorvidt der kan statueres en grad af forsæt hos den handlende part, men ud fra det grundlæggende straffeprocessuelle princip om, at enhver rimelig begrundet tvivl skal komme den tiltalte til gode, må det antages, at såfremt der hersker tvivl om den handlendes forsæt, må tvivlen komme den pågældende til gode.

I sådanne tilfælde må det således antages, at gerningspersonen har handlet uagtsomt. Da uagtsom voldtægt ikke er kriminaliseret i dansk strafferet, er der således ikke grundlag for at dømme den handlende person for voldtægt. Debatten om kriminalisering af uagtsom voldtægt ses behandlet af Straffelovsrådet ved flere betænkninger, herunder betænkning nr. 914 fra 1980, betænkning nr. 1534 fra 2012 og den seneste betænkning nr. 1574 fra 2020. De nedsatte straffelovsråd i forbindelse med førnævnte betænkninger, har ved behandling af spørgsmålet om en eventuel kriminalisering af uagtsom voldtægt vurderet, at en sådan kriminalisering ikke anbefales.

### **9.2.2. Tinders kriminalitetsforebyggende sikkerhedsforanstaltninger**

Dating apps og dating hjemmesider har dannet rammerne for det velkendte fysiske dansegulv under den globale pandemi. Hvor unge som gamle tidligere har fundet sig en udkåren for natten, eller livet, under mørk belysning og dunkende rytmer, har Tinder nu taget delvist monopol på dansegulvet.

Tinder er en dating app, som er kendt for sit karakteristiske flamme-symbol og 'swipe': En funktion, hvor brugeren af app'en med sin finger, kan skubbe et billede af en modpart til højre og 'like' hvis brugeren er interesseret, og til venstre, hvis brugeren ikke finder modparten interessant. Såfremt begge brugere har 'liket' hinanden, får brugerne et match, og kan herefter kommunikere med hinanden.

Med delvist monopol på kærlighedsmarkedet kommer et stort ansvar, hvor Tinder forsøger at skabe tryghed, på et til tider utrygt marked. Dette afsnit vil gennemgå de sikkerhedsforanstaltninger Tinder

har indført ved brug af app'en, og diskutere, i hvilket omfang foranstaltningerne underbygger straffelovens § 216, stk. 1.

#### 9.2.2.1. Sikkerhedsråd og sikkerhedsindberetning

Tinder har via deres hjemmeside publiceret en række sikkerhedsråd i forhold til online dating. Sikkerhedsrådene omfatter onlinesikkerhed, fysisk møder, seksuel sundhed og samtykke.

Ved Tinders rådgivning om samtykke, anføres det, at: ”*Al seksuel aktivitet skal starte med samtykke, og bør omfatte løbende bekræftelse med din partner (...). Samtykke kan trækkes tilbage til enhver tid, og man kan aldrig skyldes sex til nogen.*”<sup>107</sup> Endvidere anbefaler Tinder, at man ved første fysiske støv møde mødes på et offentligt sted, og informerer venner og familie om, hvor man er og hvem man skal mødes med.

I forhold til Tinders rådgivning om begrebet samtykke, må rådgivningen anses at være i overensstemmelse med betingelserne for samtykke efter straffelovens § 216, stk. 1. Tinder angiver, at al seksuel aktivitet skal starte med samtykke og samtidig løbende bekræftelse, hvilket stemmer overens med kravet om, at samtykke skal gives forud for samlejet. Endvidere tager udtalelsen samtidig stilling til rækkevidden af det afgivet samtykke, herunder at samtykket skal foreligge under hele samlejet, ligesom det anføres af Tinder, at samtykket til enhver tid kan trækkes tilbage. For så vidt angår voldtægtsbestemmelsens krav om frivillighed, fastslår Tinder, at man ikke kan skyldes et samleje, hvilket må anses som et udtryk for, at samleje skal være frivilligt fra begge parter side af, og at der således ikke skal ske samleje på baggrund af en fortrydelse eller et løfte herom.

Tinders sikkerhedsråd er en række opfordringer til, hvordan en bruger skal interagere med en fremmed online, samt hvordan brugeren selv skal sørge for sin sikkerhed. Såfremt brugeren har oplevet en mistænkelig eller stødende adfærd, kan brugeren rapportere dette til Tinder. Brugeren får via Tinders indberetningssystem mulighed for at indberette forhold der er sket online såvel som offline, såfremt der er tale om et forhold der er sket mellem to brugere på Tinder.

---

<sup>107</sup> <https://policies.tinder.com/safety/intl/da>

#### 9.2.2.2. Verificering på Tinder

Som et nyere tiltag, har Tinder indført verificering af brugernes profiler. Når en bruger 'swiper' blandt profiler på Tinder, vil der være angivet et blå fluebens symbol ud fra de pågældende brugere, som har benyttet verificeringsfunktionen. Brugeren der 'swiper' er således sikret, at den pågældende modparts profilbilleder stemmer overens med den fysiske person bag den digitale profil.

Tinder anvender fotobekræftelsesteknologi til at verificere sine brugeres billeder. Det kræver således, at en bruger tager en række selfies i forskellige kroppspositioner, som angivet i funktionen. Herefter indsendes billederne til Tinder, som anvender menneske- og ansigtsgenkendelsesteknologi, til at sammenligne brugerens ansigtsgeometri på de indsendte selfies, sammenholdt med brugerens profilbilleder.<sup>108</sup>

Verificeringen af Tinders brugeres profiler er med til at skabe sikkerhed. Brugere der begiver sig rundt på det virtuelle dansegulv med en verificeret modpart, kan således være sikker på, at vedkommendes profilbilleder er overensstemmende med den fysiske person bag.

Som angivet i afsnit 9.1.2, ses en problemstilling ved misbrug af iConsent som digital samtykkeløsning. I afsnittet diskuteres det, hvorvidt en verifikation af brugeren må anses som en reel løsning, for at sikre anvendelsen af et digitalt samtykke som bevis i en voldtægtssag. I relation til fremstillingens undersøgelsesområde, kunne det være nærliggende at undersøge, hvad der sker, hvis man kombinerer iConsent og Tinder.

Tinder indeholder reklamer, som viser sig mellem brugerens 'swipes'. Heriblandt reklamerer Tinder for den digitale samtykkeapp iConsent. Herved henledes brugerens opmærksomhed på muligheden for at afgive et digitalt samtykke til samleje, hvilket må anses som en brugbar app, såfremt Tinder anvendes med formålet om at finde en partner til et seksuelt forhold.

iConsent anfører, at et samtykke afgivet via app'en ikke kan stå alene. Det er således op til både den handlende og samtykkende part, at sikre sig før og under samlejet, at der er foreliggende samtykke. Endvidere er det i den juridiske teori anført, at omstændigheder der ligger forud for parternes fysiske

---

<sup>108</sup> <https://www.help.tinder.com/hc/da/articles/115003358906-Hvad-er-en-verificeret-profil->

møde ikke har betydning for samtykket, hvorfor samtykket skal gives i umiddelbar tilknytning til samlejet. Justitsministeriet har ved fremsættelsen af lovforlaget om en ændring af voldtægtsbestemmelsens ordlyd fastslået, at eksempelvis forudgående kontakt, såsom kys tidligere på aftenen, eller som oplagt eksempel i denne sammenhæng; forudgående kontakt via digitale datingtjenester, ikke har betydning for, hvorvidt der foreligger et samtykke.

I forbindelse med ovenstående må det antages, at såfremt et digitalt samtykke afgivet via iConsent ikke kan stå alene, og det faktum, at forudgående kontakt via digitale datingtjenester ikke har betydning for, hvorvidt der foreligger et samtykke, at de to forhold alligevel må antages at underbygge det digitale samtykkes betydning, såfremt disse kombineres. Herved vil et digitalt samtykke afgivet via iConsent eller Tinder, såfremt man kombinerer applikationerne, kunne understøttes af den forudgående kontakt via den digitale datingtjeneste. Således står samtykket afgivet via den digitale samtykkeløsning ikke alene, men bliver underbygget af den forudgående kontakt.

## 10. Konklusion

Denne fremstilling har haft til formål at undersøge muligheden for at afgive et digitalt samtykke i relation til nyaffattelsen af straffelovens § 216. Endvidere har fremstillingen undersøgt, hvilken betydning forudgående kontakt via en digital dating platform har, i forhold til at afgive et samtykke til samleje.

Voldtægt er en af de mest alvorlige lovovertrædelser, der kan begås i dansk strafferet. Med nyaffattelsen af straffelovens § 216, som trådte i kraft den 1. januar 2021, blev bestemmelsens ordlyd omformuleret, for at afspejle den enkeltes seksuelle selvbestemmelsesret og et nutidigt samfund. Det nutidige samfund bærer præg af en digitalisering som medfører, at stadig flere funktioner flyttes online. Digitale platforme er blevet stedet hvor befolkningen handler ind, møder nye mennesker og begår kriminalitet. Herved belyses behovet for et øget fokus på forbrydelser relateret til digitale platforme såsom datingtjenester, hvor grænserne for hvad man skriver til hinanden er ikkeeksisterende. Digitaliseringen medfører en samtykkemæssig gråzone, da der ikke er langt fra digitale ytringer til seksuelle handlinger.

Den, der samtykker, lider ingen uret. Selvom udtrykket er en ældre teori, gør det ikke teorien mindre relevant, da det stadig gør sig gældende i dag. Dette er til trods for, at der er sket en nyaffattelse af voldtægtsbestemmelsen. Omdrejningspunktet er fortsat samtykke, men det er samfundets digitaliseringen og den enkeltes seksuelle selvbestemmelsesret der bevirker, at vi har et behov for at samtykke til samleje.

Da anvendelsen af datingtjenester er stigende og antallet af anmeldelser af voldtægter er stigende, må det antages, at der er en sammenhæng mellem voldtægter og mødet på digitale platforme. Således må det forventes, at der bliver anmeldt flere voldtægtssager, hvor den forurettede og gerningspersonen har stiftet bekendtskab via en datingtjeneste. Af denne grund må det antages, at fremstillingens problemstilling vil blive særlig relevant i en tid, hvor det fysiske dansegulv er blevet erstattet af virtuel dans på eksempelvis Tinder. Det må kunne forventes, at der i fremtiden vil ske flere domfældelser i sager, hvor domstolen er nødsaget til at forholde sig til, at forurettede og gerningspersonen har stiftet bekendtskab online. Det bliver i denne forbindelse spændende at se, hvilken betydning domstolene



vil tillægge forudgående kontakt via en digital datingtjeneste, digitalt samtykke og om fremtidig rets-  
praksis vil afspejle den enkeltes ret til seksuel selvbestemmelse. Om det digitale samtykke kommer  
til udtryk gennem iConsent, eller om en anden digital samtykkeløsning kommer til at dominere det  
digitale marked er uvis, men med et konstant digitaliserende samfund, må det antages, at iConsent  
blot er en begyndelse og at digitalt samtykke til en vis grad, er kommet for at blive.

# 11. Perspektivering

I relation til fremstillingens undersøgelsesområde, vil dette afsnit indeholde en perspektivering i forhold til, hvordan man i praksis får løst den digitale samtykkeproblematik, og samtidig får sat fokus på samtykke til samleje i et digitalt perspektiv.

## 11.1. Anvendelse af digitale platforme

Med lov om ændring af straffeloven af 29. december 2020, hvor en nyaffattelse af voldtægtsbestemmelsen blev indført, lancerede Beskæftigelsesministeriet en kampagne; 'Sex? Kun med samtykke'.<sup>109</sup> I en pressemeddelelse fra Beskæftigelsesministeriet, meddelte Beskæftigelses- og Ligestillingsminister Peter Hummelgaard, at kampagnen har til formål at informere borgere om, hvad den nye samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse indebærer.<sup>110</sup>

Kampagnen er målrettet unge mennesker i alderen 18-30 år, og kampagnen anvender videoer med kendte personer, herunder blandt andet Skinz, Malthe Ebert og Ibi Støvring, til at skabe fokus på, at unge skal blive bedre til at lytte til hinanden før og under samleje. Udover videofrekvenser med deling af erfaringer mv., findes ligeledes information om, hvor det er muligt at få hjælp i tilfælde af, at der er sket en voldtægt. På denne informationsside henvises der til politiet, Sexlinien for Unge og Center for Voldtægtsofre.

Kampagnen er blevet lanceret på de sociale medier, herunder Facebook, Instagram, Snapchat og datingtjenesten Tinder. Desuden spredes budskabet om samtykke til samleje med kampagnens hashtag #kunmedsamtykke og mundbind med teksten 'kun med samtykke'.

Ved at anvende digitale platforme til at sprede budskabet og informere borgerne om samtykkelovgivningen, er der en stor sandsynlighed for, at man får spredt informationerne ud til flest muligt. Dette må antages at skyldes, at der i takt med digitaliseringen er et øget fokus på vidensdeling via digitale platforme, hvor borgerne lader sig informere med nyheder og lignende. Herved må det antages, at

---

<sup>109</sup> <https://kunmedsamtykke.dk/?fbclid=IwAR2FSRbtN7HbKiBG5h6dZ1d6dmPnSgfS9J4pqhLiX2mxCimBClisy0HuqjY>

<sup>110</sup> <https://bm.dk/nyheder-presse/nyheder/2020/12/kampagne-skal-informere-om-ny-samtykkebaseret-voldtægtsbestemmelse/>

kampagnen 'Sex? Kun med samtykke' er blevet markedsført med et ønske om at informere flest muligt, hvorfor en digital markedsføring er blevet prioriteret.

## 11.2. Seksualundervisning

Unge lever i stor grad deres liv online. Både undervisning, social kontakt og kærlighed er flyttet til digitale platforme, særligt under den globale pandemi. Den yngste generation, som ofte går under betegnelsen 'generation sociale medier', bruger de sociale medier som en del af dagligdagens gøremål. Det synes derfor oplagt, at informationer tilstræbes spredt via digitale platforme, for at særligt unge mennesker bliver informeret om eksempelvis voldtægtsbestemmelsen og vigtigheden af samtykke til samleje. Kampagnen 'Sex? Kun med samtykke' er målrettet aldersgruppen 18-30 år, men en særlig problematik der må anses at opstå, er de yngres adgang til information om seksualforbrydelser og interaktion på internettet. Denne problematik er der blevet sat fokus på gennem længere tid, og særligt ses problematikken behandlet i forbindelse med voldtægtsbestemmelsens nyaffattelse og det forudgående arbejde for lovændringen.

Den 5. januar 2021 blev et borgerforlag til mere og bedre seksualundervisning fremsat. Borgerforslaget blev fremsat med et ønske om at ændre undervisning fra at omhandle historien om 'blomsten og bien', til i stedet at berøre vigtige emner såsom seksuelle grænser, samtykke, sexchikane og seksualiserede overgreb.<sup>111</sup>

Men ønsket om en fornyet seksualundervisning af unge mennesker i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne er ikke helt fremmed. Den 12. december 2019 udtalte Justitsministeriets ekspertpanel, at man i relation til forebyggelsen af voldtægter ville opfordre Børne- og Undervisningsministeriet til at opdatere den nuværende seksualundervisning, således at begreber som samtykke og frivillighed bliver en del af undervisningen. Baggrunden for opfordringen var, at man fra Justitsministeriet ekspertpanels side af, ønskede at sætte fokus på, at lære børn og unge at læse hinandens signaler, og dermed sikre, at samleje altid sker på et frivilligt grundlag.<sup>112</sup>

---

<sup>111</sup> <https://www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-06171>

<sup>112</sup> <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/ekspertpanel-vil-loefte-indsatsen-mod-voldtægt/>

Endvidere blev seksualundervisningen berørt ved betænkning nr. 1574 fra 2020, som dannede grundlag for fremsættelsen af lovforslag om ændring af voldtægtsbestemmelses ordlyd. I betænkningen udtaler kommissoriet, at undervisningsmaterialet til seksualundervisningen bør opdateres, så begrebet om samtykke og frivillighed bliver en aktiv del af seksualundervisningen.<sup>113</sup>

Samtykke skal på skoleskemaet, og samtidig skal unge have kendskab til nettets tilbud om kærlighed, relationer og udforskning af seksualitet, for at kunne begå sig online. De unge skal ved seksualundervisningen præsenteres for hvad det vil sige at samtykke til samleje samt hvordan man interagerer på nettet, for at forebygge seksualforbrydelser i fremtiden.

---

<sup>113</sup> Justitsministeriet, Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning (2020), side 29

## 12. Litteraturliste

### 12.1. Lovforarbejder

Justitsministeriet: Betænkning over I. Forslag til ændring af borgerlig straffelov (voldtægt, røveri og brandstiftelse), Betænkning nr. 914 (1980)

Justitsministeriet: Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning, Betænkning nr. 1574 (2020)

Justitsministeriet: Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser, Bind I, Betænkning nr. 1543 (2012)

#### 12.1.1. Lovforslag

Justitsministeriet: Forslag til lov om ændring af straffeloven, LLF nr. 84 (2020)

### 12.2. Retspraksis<sup>114</sup>

Københavns byrets dom af 13. oktober 2017

Justitsministeriet: Straffelovsrådets betænkning om en frivillighedsbaseret voldtægtslovgivning, Betænkning nr. 1574 (2020), bilag 1, afsnit 2.4

Københavns byrets dom af 5. april 2018

AM 2018.08.29 Ø

Østre Landsrets dom af 29. august 2018

AM 2018.08.29 Ø

---

<sup>114</sup> Retspraksis vil være at finde som domssamling under bilag 1

Hvidovres byrets dom af 16. august 2004  
FED 2004.2632

Østre Landsrets dom af 25. oktober 2004  
FED 2004.2632

## **12.3. Faglitteratur**

### **12.3.1. Bøger**

Bang-Pedersen, Ulrik Rammeskov m.fl.: Den civile retspleje, 4. udgave, Universitetsforlaget Pejus (2017)

Baumbach, Trine: Strafferet og menneskeret, 1. udgave, Karnov Group Denmark A/S (2014)

Christensen, Malene Bechmann: Det strafferetlige samtykke, afgrænsningen af samtykkes virkemåde, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (2008)

Hurwitz, Stephan: Den danske Kriminalret, Speciel del, 1. udgave, G.E.C. Gads Forlag (1955)

Højlund, Dorte: Retssikkerhed og juridisk metode, 2. udgave, Hans Reitzels Forlag (2018)

Munk-Hansen, Carsten: Den juridiske løsning – Introduktion til juridisk metode, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (2017)

Munk-Hansen, Carsten: Retsvidenskabsteori, 2. udgave, Djøf Forlag (2018)

Nielsen, Gorm Toftegaard: Strafferet 1, Ansvar, 5. udgave v/ Lasse Lund Madsen, Djøf Forlag (2019)

Nielsen, Gorm Toftegaard, Thomas Elholm og Morten Niels Jakobsen: Kommenteret straffelov, Speciel del, 11. udgave, Jurist – og Økonomforbundets Forlag (2017)

Søberg, Tine, Trine Baumbach og Linda Kjær Minke: Voldtægtssagen – Retssystemets akilleshæl, 1. udgave, Djøf Forlag (2021)

Waaben, Knud: Strafferettens almindelige del, Ansvarslæren, 6. udgave v/ Lars Bo Langsted, Karnov Group Denmark A/S (2015)

### **12.3.2. Artikler**

Baumbach, Trine: Om voldtægt og Straffelovsrådets betænkning om seksualforbrydelser, Juristen nr. 1 (2013)

Larsen, Bent Unmack: Gerningsindhold og fuldbyrdelsesmoment ved strfl. §§ 216-223, U.1977B.397 (1977)

Søberg, Tine: Troværdighedsbedømmelsen i voldtægtssager, TfK2019.1281 (2019)

Toft-Nielsen, Hans: Om straffelovens samlejebegreb, U.1977B.284 (1977)

### **12.3.3. Andet faglitteratur**

Rigsadvokaten: Seksualforbrydelser (2020)

## **12.4. Hjemmesider**

Beskæftigelsesministeriet: Sex? Kun med samtykke, <https://kunmedsamtykke.dk>, senest tilgået den 16. april 2021 kl. 08.50 (uden år)

Beskæftigelsesministeriet: Kampagne skal informere om ny samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, <https://bm.dk/nyheder-presse/nyheder/2020/12/kampagne-skal-informere-om-ny-samtykkebaseret-voldtaegtsbestemmelse/>, senest tilgået den 16. april kl. 09.05 (uden år)

Center for Voldtægtsofre: Er det voldtægt?, <http://erduitvivi.dk>, senest tilgået den 12. april 2021 kl. 20.48 (uden år)

Danmarks Radio, <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kritik-af-ny-app-hvor-du-kan-anmode-om-samtykke-til-sex-den-skyder-fuldstaendig>, senest tilgået den 29. april 2021 kl. 12.05 (uden år)

Danmarks Statistik: Anmeldte forbrydelser efter område og overtrædelsesart, <https://www.statistikbanken.dk/STRAF11>, senest tilgået den 10. marts 2021 kl. 16.06 (uden år)

Danmarks Statistik: Brug af internet til private formål - procent af befolkningen (16-74 år) efter type og formål, <https://www.statistikbanken.dk/BEBRIT09>, senest tilgået den 22. marts 2021 kl. 10.28 (uden år)

Det Kriminalpræventive Råd: Fakta om voldtægt, <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-voldtaegt/>, senest tilgået den 12. april 2021 kl. 11.09 (uden år)

Folketinget: Mere og bedre seksualundervisning (obligatorisk seksualundervisning i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne), <https://www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-06171>, senest tilgået den 6. maj 2021 kl. 14.15 (uden år)

iConsent: Privatlivspolitik, <https://www.iconsent.dk/privatlivspolitik>, senest tilgået den 17. marts 2021 kl. 08.52 (uden år)

Justitsministeriet: Ekspertpanel vil løfte indsatsen mod voldtægt, <https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/ekspertpanel-vil-loefte-indsatsen-mod-voldtaegt/>, senest tilgået den 16. maj 2021 kl. 20.55 (uden år)

Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb: Årsstatistik, <https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-seksuelle-overgreb/for-fagfolk/Documents/aarsstatistik-cso-2020.pdf>, senest tilgået den 8. april 2021 kl. 09.19 (uden år)



Scor: General Terms, <https://www.scor.dk/Support/GeneralTerms>, senest tilgået den 25. marts 2021 kl. 12.11 (uden år)

Tinder: Sikkerhedsråd for dating, <https://policies.tinder.com/safety/intl/da>, senest tilgået den 5. maj 2021 kl. 17.55 (uden år)

Tinder: Hvad er en verificeret profil?, <https://www.help.tinder.com/hc/da/articles/115003358906-Hvad-er-en-verificeret-profil->, senest tilgået den 6. maj 2021 kl. 10.32 (uden år)